

REDAKCJA
tel. 662 061 331

ODWIEDŹ NASZ PORTAL

LIPNO- .PL

**Bieżące informacje
z regionu
pod Twoją ręką**

REGION

**Wielki pożar
i poważny wypadek**

str. 2 - Aktualności

KIKÓŁ/KRAJ

**Od wiceburmistrza
do wiceministra**

str. 3 - Aktualności

LIPNO/REGION

**Apelują o pomoc
dla autystycznych**

str. 4 - Aktualności

TYGODNIK REGIONU LIPNOWSKIEGO

Obwodnica za osiem lat?

LIPNO ➤ Z zaawansowania prac wynika, że obwodnica Lipna może zostać wybudowana nie wcześniej niż w 2032 roku. Tak więc jeszcze co najmniej osiem lat kierowcy będą stać w gigantycznych korkach, a mieszkańcy zmagać się z uciążliwym ruchem samochodowym

– Obecnie trwa opracowanie dokumentacji STEŚ-R, niezbędnej do uzyskania decyzji środowiskowej DŚU – mówi nam Julian Drob, rzecznik prasowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy. – Wniosek planujemy złożyć na przełomie 2024 i 2025 roku. Po uzyskaniu decyzji środowiskowej DŚU zostanie wykonany DSTEŚ-R etap drugi, a po nim ogłosimy przetarg na opracowanie projektu budowlanego i uzyskanie ZRiD w latach 2027-2029. Realizacja robót planowana jest w trybie tradycyjnym w latach 2030-2032.

Pierwszy wniosek z sześciu jakich są do wykonania w województwie

kujawsko-pomorskim (bo tyle obwodnic ma być wybudowanych w ramach stu dróg w kraju), o wydanie decyzji środowiskowej trafił w maju 2024 roku do burmistrza Kowalewa Pomorskiego. Tam obwodnica, zgodnie z planami, ma być budowana w latach 2027-2029. W sierpniu bieżącego roku taki wniosek wykonawca złożył w sprawie obwodnicy Nowej Wsi Wielkiej.

W 2021 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zawarła umowy z wykonawcami studiów techniczno-ekonomiczno-środowiskowych z elementami koncepcji programowymi STEŚ-R. Potem odbywały się w terenie spo-

tkania informacyjne z mieszkańcami gmin, w których obwodnice mają być w programie ogólnopolskim budowane. Takie spotkanie odbyło się także w ubiegłym roku, w marcu w Lipnie.

Mieszkańcy miasta i gminy Lipno spotkali się wówczas z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz biura projektowego Voessing, by poznać proponowane szlaki dla budowy obwodnicy Lipna. Trasa połączy DK 10 z DK 67, omijając miasto. Potem zainteresowani mieszkańcy mieli czas na składanie swoich zastrzeżeń i wniosków.

dokończenie na str. 5

Lipno

30 lat dla nożownika?

Lipnowscy policjanci zatrzymali mężczyznę, który podczas spotkania zaatakował nożem i zadał rany w okolicy szyi i zuchwy 25-latkowi. Na wniosek śledczych, decyzją sądu, podejrzany został aresztowany na 3 miesiące. Napastnik działał w warunkach recydywy.

W nocy z wtorku na środę (25/26.09.2024) 25-latek spotkał się ze swoim dalekim krewnym, który nie miał własnego lokalu mieszkalnego. Niestety spotkanie to miało dla niego nieomal zgubne konsekwencje. Podczas wspólnego biesiadowania 52-latek rzucił się na kompana i zaczął go dusić, a potem zaatakował nożem i zadał niebezpieczne rany w okolicę szyi i zuchwy. W ten sposób chciał go przekonać do tego, by 25-latek wziął go do siebie do mieszkania. Na szczęście rany nie okazały się śmiertelne.

– Ugodzony nożem mężczyzna początkowo udał się do domu, nie informując nikogo o tym, co się stało. Sprawa wyszła na jaw dopiero następnego dnia, kiedy zakrwawio-

nego mężczyznę w łóżku znaleźli znajomi. To oni zabrali go do szpitala. Tego samego wieczora w pustostanie, w którym doszło do zdarzenia, napastnika zatrzymali policjanci z ogniwa patrolowo-interwencyjnego z Lipna. Okazało się, że 52-latek działał w warunkach recydywy – informuje KPP Lipno.

W piątek mężczyzna usłyszał zarzuty kierowania wobec 25-latka gróźb karalnych i spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego. W niedzielę (29.09.2024) decyzją sądu zatrzymany został aresztowany na trzy miesiące. Grozi mu nawet 30-letni pobyt za kratkami.

(ak), fot. video screen /KPP Lipno

Wielki pożar i poważny wypadek

REGION ➤ Zaczęło się od pożaru lasu w sąsiednim powiecie, potem był dramatyczny wypadek z udziałem kilkunastu osób w Janiszewie...

Policjanci i strażacy wzięli udział (24.09.2024) w ćwiczeniach doskonalących procedury działania i dobre nawyki podczas akcji ratunkowych. W akcji uczestniczyli mundurowi z powiatu lipnowskiego i rypińskiego, a pomocniczo jednostki ratowniczo-gaśnicze z Torunia, a także Świecia. Ćwiczenia podnoszą kwalifikacje służb ratowniczych i poprawiają ich sprawne współdziałanie. Tym razem policjanci z Lipna w scenariuszu mieli poważny wypadek drogowy. Działania były połączone z obsługiwaniem przez strażaków pożarem i obejmowały powiat lipnowski oraz powiat rypiński.

– Scenariusz ćwiczeń rozpoczął się od informacji o pożarze wzniesionym na nielegalnym wysypisku odpadów znajdującym się w lesie na terenie powiatu rypińskiego. W skutek tego pożaru zaczęły palić się także duże połacie lasu. Silny wiatr spowodował duże

zadymienie na drodze wojewódzkiej DW557, w skutek którego doszło do wypadku. Jadący od strony Lipna kierujący pojazdem osobowym mężczyzna zjechał na przeciwny pas jezdni i zderzył się z poruszającym się od strony Rypina busem przewożącym pasażerów. Do zda-

rzenia doszło na terenie powiatu lipnowskiego, w okolicy stacji paliw w Janiszewie. Samochodami podróżowało łącznie 14 osób, które z uwagi na odniesione obrażenia wymagały udzielenia pomocy medycznej. Ze względu na dużą liczbę poszkodowanych na miejsce dys-

ponowane są dodatkowe siły – re-lacjonuje Komenda Powiatowa Policji w Lipnie.

W ćwiczeniach na terenie powiatu lipnowskiego wzięli udział policjanci z Wydziału Ruchu Drogowego, Wydziału Prewencji i Wydziału Kryminalnego Komendy Powia-

towej Policji w Lipnie, Posterunku Policji w Kikole, Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą i Posterunku Policji w Skępem, 10 jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego z powiatu lipnowskiego i 3 spoza powiatu.

Takie ćwiczenia mają na celu doskonalenie kadry kierowniczej jednostek w organizacji pracy zespołowej i prowadzeniu działań w warunkach zaistniałego zdarzenia kryzysowego lub sytuacji szczególnej oraz koordynują i usprawniają działania służb podczas wspólnych akcji ratowniczych. Sprawdzają także umiejętności w zakresie sporządzania niezbędnej dokumentacji związanej z prowadzeniem działań. Doskonałą szybkość oraz trafność podejmowanych decyzji i sposób realizacji przedsięwzięć oraz sposób współdziałania z podmiotami poza policyjnymi.

(ak), fot. KPP Lipno

Powiat

BMW skończyło podróż w polu

W ciągu ostatniego weekendu policjanci wyeliminowali z drogi kilku nietrzeźwych kierowców. Dla rowerzystów sprawa kończy się wysokim mandatem karnym. Kierujący pojazdami płacą grzywnę i tracą uprawnienia do kierowania.

Grozi im także więzienie i przepadek aut, ale czasem nawet zakaz prowadzenia pojazdów nie powstrzymuje ich

przed ponownym popełnieniem tego przestępstwa. Niestety wsiadając za kierownicę po alkoholu, stanowią zagrożenie nie

tylko dla siebie.

Pierwszy nieodpowiedzialny kierowca sam wyeliminował się z drogi w sobotę (28.09.2024) w miejscowości Krzyżówki. Mimo spożywania wysokoprocentowego trunku dwóch mężczyzn wsiadło do BMW. Kierujący autem na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, po czym wjechał na pole, gdzie auto się przewróciło.

Obaj jadący autem mężczyźni byli pod działaniem alkoholu. Policjanci będą ustalać czy za kierownicą siedział 34-latek z Lipna, który miał w organizmie ponad 1,5 promila alkoholu, czy 22-letni mieszkaniec powiatu szczecińskiego z prawie dwupromilowym wynikiem.

Wstępne ustalenia wskazują na pierwszego z mężczyzn, któremu policjanci zatrzymali uprawnienia do kierowania pojazdami.

Kolejny dzień niestety nie był wolny od nietrzeźwych kierowców. Policjanci ruchu drogowego w Rumunkach Podgódzkich zatrzymali do kontroli kierującego passatem, który przewoził trzech pasażerów. Okazało się, że mężczyzna spożywał wcześniej wysokoprocentowy trunek. 26-letni mieszkaniec gminy Tłuchowo miał go w organizmie ponad pół promila. Podczas kontroli wyszło także na jaw, że obowiązuje go zakaz prowadzenia pojazdów kategorii „B”.

Tego samego dnia w ręce policjantów wpadło aż czterech nietrzeźwych rowerzystów. Dwóch zatrzymali policjanci z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą, jednego policjanci Ognia Patrolowo-Interwencyjnego z Lipna i jednego policjanci Wydziału Ruchu Drogowego. Niechlubny rekordzista miał ponad 2,5 promila alkoholu w organizmie.

Wszyscy zostali ukarani wysokimi mandatami karnymi. Kierowców pojazdów mechanicznych, którzy dopuścili się przestępstwa drogowego, czeka spotkanie z sądem.

(ak)
fot. KPP Lipno

Od wiceburmistrza do wiceministra

KIKÓŁ/KRAJ ▶ Małgorzata Baranowska, w minionej kadencji sekretarz i wiceburmistrz Kikoła, ostatnio wicedyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie, została powołana na podsekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

– 10 września zostałam powołana na stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – informuje Małgorzata Baranowska. – Dziękuję panu wicepremierowi Władysławowi Kosiniakowi-Kamyszowi i wicemarszałkowi Piotrowi Zgorzelskiemu za desygnowanie i wskazanie mojej osoby na ten urząd. Dziękuję za okazane zaufanie panu Donaldowi Tuszkowi, prezesowi Rady Ministrów i pani minister Dziemianowicz-Bąk. Będę pracować z zaangażowaniem dla dobra Rzeczypospolitej i jej obywateli.

Małgorzata Baranowska pracuje już w ministerstwie w Warszawie, a że czas jest gorący i nowych zadań w czasie powodziowym i prac sejmowych nie brakuje, to na więcej słów od naszej reprezentantki w rządzie będziemy musieli chwilę poczekać. Tuż przed objęciem stanowiska Małgorzatę Baranowską pożegnali pracownicy lipnowskiego Powiatowego Urzędu Pracy, gdzie pracowała przez wiele lat, ostatnio na stanowisku wicedyrektora.

– Wierzimy, że doświadczenie i wiedza zdobyte podczas pracy w samorządzie będą pomocne i cenne – deklarowali, żegnając się pracownicy PUP-u. – Choć smutno się nam rozstawać, to cieszymy się, że powiat lipnowski może pochwalić się tak wyjątkową osobą, która obejmie stanowisko wiceministra w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Małgorzata Baranowska dołączyła jako podsekretarz stanu do kierownictwa resortu rodziny

i pracy składającego się z ministra w osobie Agnieszki Dziemianowicz-Bąk i dwóch sekretarzy stanu: Aleksandry Gajewskiej i Łukasza Krasoń (pełnomocnika do spraw osób niepełnosprawnych) oraz dwóch podsekretarzy stanu: Katarzyny Nowakowskiej i Sebastiana Gajewskiego. Dyrektorem generalnym ministerstwa jest Liwiusz Laska.

Małgorzata Baranowska jest absolwentką studiów magisterskich w zakresie pracy socjalnej i studiów podyplomowych z doradztwa zawodowego w Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie. Wyróżnia się długoletnim doświadczeniem zawodowym w zakresie spraw społecznych w organach i jednostkach samorządu terytorialnego. Jest wieloletnią i zaangażowaną urzędniczką samorządową działającą na rzecz wspólnoty obywatelskiej. Posiada doświadczenie zawodowe w publicznych służbach zatrudnienia, jest trenerką specjalizującą się

w szkoleniach osób bezrobotnych, wieloletnim orzecznikiem w zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności. W ministerstwie jest postrzegana jako osoba skupiona na niesieniu pomocy lokalnym społecznościom, działaczka społeczna w regionalnych stowarzyszeniach, otwarta i pomocna dla osób potrzebujących, zaangażowana w realizację polityki społecznej państwa.

Małgorzata Baranowska w ostatnich wyborach samorządowych kandydowała na urząd burmistrza Kikoła, przegrywając je z Renatą Gołębiowską. W poprzedniej kadencji była zastępcą wójta, a potem burmistrza Kikoła Józefa Predenkiewicza i sekretarzem gminy, a potem gminy i miasta Kikół. Drogę zawodową wiązała z urzędem pracy w Lipnie, którego była ostatnio wicedyrektorem. Małgorzata Baranowska to prywatnie żona starosty lipnowskiego Krzysztofa Baranowskiego.

A przypomnijmy, że starosta lipnowski Krzysztof Baranowski w marcu bieżącego roku został doradcą ministra obrony narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym.

– Sam rząd nie wystarczy, potrzebny jest skuteczny samorząd – mówi Władysław Kosiniak-Kamysz, wicepremier i minister obrony narodowej. – Współpraca z samorządowcami to zaszczyt dla rządu, ale też obowiązek dla dobra naszych mieszkańców. W samorządzie się wszystko zaczyna. Grupa doradców, która zna samorząd od podszewki, od wielu lat ma ogromne doświadczenie, ale też wielką determinację, żeby pójść do przodu, jest bardzo potrzebna ustawa o obronie cywilnej, zmiany w infrastrukturze, współpraca z wojskiem. To główne zadania dla zespołu doradców.

11 marca starosta lipnowski Krzysztof Baranowski został oficjalnie doradcą ministra obrony

narodowej i wicepremiera Władysława Kosiniaka-Kamysza do spraw współpracy z samorządem terytorialnym.

– Jestem niezmiernie zaszczycony, że w wąskim gronie doradców ministra obrony narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym znalazło się miejsce dla reprezentanta powiatu lipnowskiego – komentuje Krzysztof Baranowski. – Zespół został powołany decyzją ministra obrony narodowej z dnia 8 marca, a do jego zadań należy między innymi diagnoza i analiza problemów oraz potrzeb lokalnych społeczności związanych z obecnością jednostek wojskowych na danym terenie, przedstawianie propozycji obszarów wymagających wsparcia i pomocy ze strony administracji rządowej dla samorządów objętych aktywnością wojskową, analiza oczekiwań społecznych w aspekcie bezpieczeństwa i obronności kraju oraz zarządzania kryzysowego. Dzięki udziałowi w pracach zespołu głos społeczności naszego powiatu i całego regionu będzie reprezentowany na tym forum.

Teraz przedstawicielka powiatu lipnowskiego jest etatowym wiceministrem rodziny, pracy i polityki społecznej. Małgorzata Baranowska była zapraszana już jako wiceminister na otwarcie wyremontowanego oddziału chirurgicznego lipnowskiego szpitala, ale ze względu na natłok obowiązków nie mogła przybyć osobiście, przysłała do lecznicy list, który odczytał szef szpitala.

Lidia Jagielska, fot. MRPiPS

Lipno

Bezpieczniej dla rowerzystów i pieszych

Trwa budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi krajowej nr 10 w Lipnie przy ulicy Wojska Polskiego. Wszystko wskazuje na to, że jeszcze w październiku będzie można korzystać z nowej arterii dla jednośladów i pieszych.

– Ścieżka pieszo-rowerowa na drodze krajowej nr 10 w Lipnie jest realizowana w ramach Programu Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej – mówi nam Julian Drob, rzecznik prasowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy. – Będzie miała długość około 450 metrów, a jej zadaniem jest podnieść poziom bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na DK 10. Budowa obejmuje również doświetlenie przejść dla pieszych na skrzyżowaniu z DK 67 i DW

557 oraz przejścia dla pieszych przy ulicy Traugutta. Warto też wspomnieć o nowych nasadzeniach. Wzdłuż ścieżki posadziliśmy 27 drzew. Prace rozpoczęły się w lipcu i mają zakończyć się w październiku. Wykonawcą jest Przedsiębiorstwo Robót Drogowych, a koszt budowy to 1,2 mln złotych.

Prace trwają w najlepsze i gołym okiem widać, że zmierzają ku końcowi. To dobra wiadomość dla mieszkańców Lipna, klientów zlokalizowanego przy ulicy Wojska Polskie-

go marketu, no i oczywiście rowerzystów. Ścieżka budowana jest po lewej stronie od skrzyżowania DK 10 z DK 76 i DW 557, w miejscu, gdzie piesi byli wyraźnie narażeni na niebezpieczeństwo, a właściwie pozbawieni możliwości pokonania tego odcinka. Niebawem zmieni się to na 450 metrów ulicy Wojska Polskiego. Mało, ale dobre i to. Do tematu wrócimy.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Apelują o pomoc dla autystycznych

LIPNO/REGION 26 września w lipnowskim domu kultury odbyło się spotkanie z Małgorzatą i Włodzimierzem Mendelewskimi z Torunia, założycielami Fundacji Pomocy Osobom Autystycznym, która będzie budowała pierwszy w regionie całodobowy dom dla osób z autyzmem, tzw. wspólnotę domową

– Pomysł założenia fundacji zrodził się z konieczności, ponieważ jesteśmy z moim mężem Włodzimierzem rodzicami 44-letniej córki, która jest autystyczna z niepełnosprawnością intelektualną i która wymaga naszej całodobowej opieki – mówiła Małgorzata Mendelewska, fundator i założyciel Fundacji Pomocy Osobom Autystycznym. – Problem zrodził się wtedy, kiedy nasze dziecko wyszło z systemu edukacji w takim dużym mieście jak Toruń, nigdy nie mogła ze względu na niepełnosprawność sprzężoną skorzystać z oferty miasta, żeby kontynuować jakąś formę rewalidacji. Tak przeżyliśmy z nami w komfortowych warunkach 15 lat. My zastanawiamy się czy damy radę, bo się starzejemy. Wcześniej spełnialiśmy się zawodowo, aż teraz poprosiłam radę miasta, by pomogli takim rodzinom jak my.

Rada Miasta Torunia przydzieliła założonej przez Mendelewskich fundacji 3400-arową działkę pod budowę całodobowego domu opieki dla osób autystycznych. Rękę wyciągnął wicewojewoda i marszałek województwa kujawsko-pomorskiego.

– Nasze dzieciaki nie mogą skorzystać z takiej oferty jaka jest obecnie, trafiają do domów pomocy społecznej po śmierci rodziców, a z nich do szpitali psychiatrycznych, bo nie są w stanie przystosować się do zmiany warunków i funkcjonowania domów pomocy – mówi Małgorzata Mendelewska. – W domu, który wybudujemy, będzie opieka interwencyjna, dzienna, wytchnieniowa i opieka asystencka, a docelowo także opieka stała dla naszych dzieci, dla osób z autyzmem, kiedy nas już zabraknie, gdy nie będziemy w stanie opiekować się swoim dorosłym dzieckiem.

Będzie to placówka tylko dla osób z autyzmem, będzie to wspólnota domowa, której mieszkańcami będą tylko i wyłącznie osoby w spektrum autyzmu. Nasze dzieci są trudne, są często agresywne. Każdy mieszkaniec dostanie tyle wsparcia, ile jest potrzebne i tyle swobody, ile to możliwe. Będzie podmiotem oceny, a nie przedmiotem, jak teraz. Nasze dzieciaki boli światło, boli dźwięk, nie mogą mieszkać w pokojach wieloosobowych. Opieka w naszej wspólnocie domowej będzie jeden na jeden. Każda osoba będzie miała indywidualny plan działań.

Problem jest znaczący, także w Lipnie i regionie lipnowskim, i domy tego typu potrzebne są nie tylko w dużych miastach, ale także w powiatach. We wspólnotach domowych autystycy znaleźć będą mogli właściwą opiekę i swój dom.

– Od marszałka województwa wyszła propozycja, żeby podobne do naszej placówki powstawały także w terenie, w powiatach, w jednym na trzy, na dwa – mówi Małgorzata Mendelewska. – I dlatego jeździmy, by spotkać się z samorządowcami i opiekunami osób

autystycznych. Są środki europejskie, z których można skorzystać. Potrzebna jest jednak działalność burmistrzów, władz samorządowych. Osoba otrzyma przestrzeń do 25 metrów, będzie sala do zajęć wspólnych, jadalnia, będzie to instytucja na wzór domu.

W Polsce żyje obecnie 250 tysięcy osób w spektrum autyzmu, w województwie kujawsko-pomorskim 13 tysięcy, w Bydgoszczy 2170 osób, w Toruniu 1280 osób, we Włocławku 680 osób, w Grudziądzu 615 osób.

– Nie chodzi nam o wszystkich, ale o tych z głębokim autyzmem – podkreśla Mendelewska. – Chcemy wyciągnąć te osoby, które wymagają takiej oferty, wymagają całodobowej specjalistycznej opieki. Jeżeli teraz nie zapewnimy właściwej opieki dzieciom, to będzie za późno. Bo dostosowanie dziecka do zamieszkania w tym domu będzie procesem wielomiesięcznym czy wieloletnim. Najpierw na kilka domów, na zajęcia terapeutyczne.

Fundacja Mendelewskich angażuje społeczność lokalne, także w Lipnie, by dołączyły do ich pomysłu i również budowały takie domy oraz by stworzyć siatkę takich placówek. Potrzebna jest grupa inicjatywna i zaangażowanie samorządowców.

– My jesteśmy zrzeszeni w porozumieniu Autyzm Polska, model wspólnot domowych został wypracowany i my tego modelu się trzymamy – mówi Małgorzata Mendelewska. – Projekt nasz w Toruniu jest w fazie prac architektonicznych, do 30 marca złożymy wniosek o pieniądze europejskie, zamierzamy łopatę wbić jesienią przyszłego roku, a dom powstanie i zostanie uruchomiony w 2027 roku. Chcemy, by grupa inicjatywna w małych miejscowościach przejęła nasze sposoby działania, my to wszystko prześlemy, ale nie zrobimy za kogoś, potrzebna jest taka grupa.

W czwartkowym spotkaniu z szefami fundacji, którym towarzyszył lekarz psychiatra, uczestniczyło liczne grono opiekunów osób autystycznych z Lipna i okolic, samorządowców z burmistrzem Lipna i sekretarzem miasta na czele oraz nauczycieli. Padł apel Małgorzaty Mendelewskiej do samorząd-

owców o aktywne wnioskowanie o wszelkie formy pomocy chorym i ich rodzinom.

– Urzędnicy mówią, że nie ma takich dzieci, ale nikt się nie pakuje, by zrobić takie badania – mówi Mendelewska. – Apeluję do MOPS-ów, PCPR-ów, do sekretarza Lipna o działanie. Ja dzwoniłam do wielu ośrodków i odpowiedzi na pytanie o formy pomocy, o realizowane programy dla takich rodzin jak nasza były zatrważające. Przekażę jednostkom samorządu dane aktualne o osobach w spektrum autyzmu, które wymagają konkretnej pomocy. Jest to średnio 30 procent w ogólnej liczbie osób zakwalifikowanych jako dotknięte autyzmem. Rodzinom życzę, by spotykały się z taką postawą władz swojego miasta, jak my w Toruniu.

Zarówno goście z Torunia po spotkaniu z władzami Lipna jak i rodziny osób w spektrum autyzmu pozostają w nadziei na przystąpienie naszego miasta i regionu do działań Fundacji Pomocy Osobom Autystycznym oraz budowy wspólnoty domowej. Włodzimierz Mendelewski opowiedział o doświadczeniach ojca 44-letniej Pauliny dotkniętej autyzmem, ale też o chorobie, jej objawach, życiu osób autystycznych z punktu widzenia specjalisty w tej dziedzinie.

– Połowa osób z autyzmem nie mówi w ogóle, połowa mówi, ale ich mowa pozbawiona jest ekspresji, nie używają zaimka ja – mówi Włodzimierz Mendelewski. – Trzeba formułować jasne i proste komunikaty do dzieci autystycznych, stosując echolalię, powtarzając zasłyszane zdania. Dzieci z autyzmem ciężko przyjmują zmiany, nawet te niewielkie jak zmiana trasy spaceru czy przezebranie pokoju.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Książki ruszyły w drogę

LIPNO ➤ W holu pawilonu handlowego Nowego Centrum Lipna pojawiły się biblioteczne regały z książkami. Są też fotele i stoliki. Z oferty skorzystać może każdy bezpłatnie, można poczytać na miejscu i za darmo zabrać książkę do domu. Można też przynieść do kącika bibliotecznego przeczytaną książkę

Lipnowskie przedsięwzięcie wpisało się w światową ideę bookcrossingu, czyli nieodpłatnego przekazywania sobie książek poprzez pozostawienie ich w miejscu publicznym. Miejska Biblioteka Publiczna akcją organizowała od wielu lat z coraz większym powodzeniem, zawsze 6 kwietnia w Ogólnopolskim Dniu Wolnych Książek. Wtedy bibliotekarze w różnych miejscach Lipna czekali z książkami na czytelników,

którzy mogli sobie wybrany egzemplarz zabrać do przeczytania, by potem przekazać kolejnej osobie.

Teraz, dzięki współpracy, jak widać owocnej, i pomysłowości lipnowskiej księżnicy miejskiej, Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Lipnie, które jest zarządcą Nowego Centrum Lipna i firmy Virgo Krzemieniecki z radnym miejskim obecnej kadencji lipnowskiego sa-

morządu miejskiego Edwardem Krzemienieckim powstało stałe miejsce dla podróżujących książek, czyli bookcrossingu. Nowe półki książkami zasiła biblioteka i samorządowiec.

Kącik jest przytulnie zlokalizowany i urządzony. Teraz każdy mieszkaniec miasta i powiatu, i każdy odwiedzający Lipno czy robiący zakupy w Nowym Centrum Lipna może oddać się lekturze na miej-

scu, może również wziąć do domu książkę z półki do przeczytania lub przynieść swoją już przeczytaną pozycję, aby kolejna osoba zabrała ją w czytelniczną podróż. Ważne jest, aby uwolniony egzemplarz powrócił do książkowego obiegu, a nie trafił na domową półkę. Tak więc odważajmy regał bookcrossingowy w Nowym Centrum Lipna, czytamy, zabieramy i przynosimy książki. Wszystko bezpłatnie. Wszystko

w ramach światowej akcji i w ramach promocji czytelnictwa.

Idea bookcrossingu sięga 2001 roku i Stanów Zjednoczonych. W Polsce zdomowała się szybko, bo już w 2003 roku, a w 2004 roku obchodziliśmy pierwszy Ogólnopolski Dzień Wolnych Książek. Teraz Lipno na dobre, nie tylko 6 kwietnia, stało się elementem sieci bookcrossingowej.

Lidia Jagielska

Lipno

Obwodnica za osiem lat?

dokończenie ze str. 1

– Zaprezentowane zostały nam trzy warianty budowy obwodnicy Lipna: wariant zachodni, wschodni oraz wariant wschodni z innym rozwiązaniem niż dotychczas znaliśmy – mówił wtedy Andrzej Szychulski, wójt gminy Lipno. – Ta zmiana podyktowana jest faktem, że w tej chwili jest również projektowana szybka kolej, projektanci musieli się więc porozumieć i uzgodnić zadania dotyczące wykonania tych dwóch inwestycji. Nie nam będzie dane decydować o tym, który wariant powstanie. Wiemy, że ta obwodnica jest konieczna. Kiedyś już ta inwestycja była na liście inwestycji kluczowych, mieliśmy 50 procent dofinansowania, ale nie udało się wtedy, minęło kilkanaście lat i wracamy do tematu w ramach budowy stu obwodnic. Dla nas obwodnica Lipna jest bardzo ważna, natomiast szybka kolej jest wymysłem osób widzących rozwiązania komunikacyjne i skomunikowanie z Centralnym Portem Komunikacyjnym w Baranowie. W mojej ocenie ważniejsza jest budowa obwodnicy, a niestety uzgodnienia dotyczące CPK będą kolidowały z budową obwodnicy miasta Lipna. Usłyszeliśmy od projektantów, że oni muszą korelować te zadania tak, żeby później nie było potrzeby niszczenia czegoś, co byłoby już wykonane. Ten zmieniony wariant jest zupełnie inaczej postrzegany przez mieszkańców sołectwa Białowieżyna dlatego, że ingeruje mocno w podział. Wcześniejsza wersja zakładała przejście obwodnicy na końcu działek, a w tej chwili ostatni, 2-kilometrowy odcinek dzieli działki. Nie dziwię się, że są obawy ze strony mieszkańców.

Warianty wschodnie w obu wersjach budowy obwodnicy to nowa droga o długości 6,72 km lub 6,91 km, wariant zachodni to 5,82 km.

– Jesteśmy na etapie studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, głównym celem tego zadania jest wybór wariantu – mówili projektanci. – Droga będzie biegła nowym śladem, konieczne będzie przebudowanie wielu dróg publicznych, wojewódzkich i powiatowych oraz gminnych, ale także budowa nowych wzdłuż obwodnicy, prowadzących do terenów przyległych. Obwodnica docelowo ma być w ciągu DK 67, po wybudowaniu ruchu z DK 67 przeniesie się na obwodnicę. Przekrój obwodnicy to będzie jedna jezdnia, dwa pasy ruchu 3,5 metra, pobocza 1,5 metra, oświetlenie, odwodnienie.

Wtedy słyszeliśmy o tym, że obwodnica Lipna ma być budowana w latach 2025-2030. Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i ostatecznym wyborze wariantu trasy zaplanowano na drugi kwartał 2024. W 2023 roku, w trzecim kwartale miała być gotowa dokumentacja do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej oraz studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe z elementami koncepcji programowej.

– Mamy trzy warianty obejścia wschodniego i zachodniego – mówili projektanci. – Wariant wschodni docelowo różni się od poprzedniego z 2021 roku w okolicach Białowieżyna na 2 kilometrach. Poprzedni wariant wschodni nie spełniał wymagań rozporządzenia. Wariant zachodni trzeci został przesunięty lekko, co wynika z wysypiska śmieci, bo nie możemy zahaczyć o część zrekultywowaną, dlatego został bardziej przesunięty na zachód. Wariant czwarty wypadł zupełnie ze względu na rozbudowę istniejącej linii kolejowej i CPK. Teraz mamy wariant wschodni, w którym na pierwszych 2 kilometrach obwodnica biegnie śladem drogi powiatowej, dalej przez tereny leśne i skrzyżowania z drogami powiatowymi

wymi 559, 558, a dalej wpina się na wysokość Białowieżyna w istniejący ślad DK 67.

Wariant ten zakłada budowę 5 skrzyżowań: z DK nr 10 i powiatową 2708, powiatową 2716, wojewódzką 559, wojewódzką 558 i DK 67. Obydwa warianty wschodnie na 5 kilometrach są identyczne, różnią się na końcowych niespełna 2 kilometrach.

– W wariantcie wschodnim, właśnie ze względu na CPK, musieliśmy wprowadzić korekty i dlatego ta końcówka ma nowy przebieg, bo w tym miejscu CPK planuje swoją stację – wyjaśnia projektant. – Nie wiemy, kiedy CPK ostatecznie podejmie decyzję co do swoich wariantów, ale zarówno na wschodzie jak i zachodzie mieliśmy z nimi kolizje i musieliśmy wprowadzić rozwiązania zamiennie.

Wariant zachodni na początek obwodnicy wskazuje Złotopole (przed cmentarzem komunalnym, jadąc od Torunia), potem przebiegającą za wysypiskiem śmieci, przecinającą linię kolejową, dwie, trzy powiatowe i wpinającą się w DK 67 w Białowieżynie.

– Zarówno wariant wschodni jak i zachodni projektowaliśmy tak, żeby wyrządzić jak najmniej szkód – podkreśla projektant. – W każdym wariantcie jest most na rzece Mień zaprojektowany z przejściami dla zwierząt dużych. Wszystkie skrzyżowania z DW będą w formie rond jednopasowych. Skrzyżowania z DK 10 to runda turbinowe.

We wszystkich wariantach pojawiają się także nieruchomości do wyburzenia i tereny rolne do wywłaszczenia. Rzecznik wojewody kujawsko-pomorskiego wycenił grunty i wszystko, co na nich znajduje się. Właściciel, który zgodzi się na zaproponowane warunki cenowe w ciągu 30 dni, otrzyma odszkodowanie powiększone o 5 pro-

cent. Jeżeli nie zgodzi się, odwoła się, ponownie pracować będzie rzeczoznawca. Jeżeli właściciel nadal nie zaakceptuje warunków, otrzyma 70 procent wartości nieruchomości od GDDKiA, a pozostałe 30 procent będzie przedmiotem odwołania za pośrednictwem ministerstwa.

Wszystkie posesje zostaną skomunikowane z obwodnicą drogami serwisowymi. Obwodnica Lipna zajmie do 35 hektarów. Tyle, że prace biurowe wciąż trwają i na samą drogę przyjdzie jeszcze długo czekać. Ruch nie maleje, wprost przeciwnie, planowana budowa obwodnicy zdecydowała o odstąpieniu od przebudowy drogi krajowej nr 67 Lipno-Włocławek.

– W związku z planem budowy obwodnicy Lipna, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad nie będzie prowadzić przebudowy drogi krajowej nr 67, pozostając tylko przy pracach utrzymaniowych, które będą prowadzone w razie potrzeby, do momentu oddania do ruchu obwodnicy miasta – mówi nam Kinga Puchowska z zespołu prasowego GDDKiA w Bydgoszczy. – Wówczas, zgodnie z przepisami, droga krajowa nr 67 zostanie przekazana samorządowi.

Przypomnijmy, że obwodnica Lipna ma powstać w ramach programu budowy 100 obwodnic w Polsce w latach 2020-2030. Okres przygotowawczy realizacji obwodnic w województwie kujawsko-pomorskim przewidziany jest na lata 2020-2024. Realizacja inwestycji w systemie projektuj i buduj planowana była w latach 2025-2029. Już słyszymy, że będą opóźnienia.

W województwie kujawsko-pomorskim, w ramach rządowego programu budowy 100 obwodnic, powstanie 6 obwodnic: Brzeście Kujawskiego, Kowalewa Pomorskiego, Strzelna, Nowej Wsi Wielkiej, Kruszewo i Lipna.

– Celem inwestycji jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego jaki koncentruje się w mieście na drodze krajowej nr 67 i nowe połączenie jej z drogą krajową nr 10 – mówi nam

rzecznik Julian Drob. – Obwodnica podniesie komfort i płynność przejazdu. Kierowcy jadący w kierunku Włocławka i autostrady A1 nie będą wjeżdżać do centrum miejscowości.

Poprawa bezpieczeństwa na drogach, wyprowadzenie ruchu z miast, czystsze powietrze, mniejszy hałas i poprawa przepustowości sieci drogowej to główne założenia programu.

W Lipnie obwodnicy mieszkańcy oczekują od lat, bo tylko w ten sposób mogą wyzbyć się korków i ciężkich samochodów z wąskich ulic miasta, szczególnie w ciągu krajowej 67 ulic Mickiewicza, 3 Maja czy Włocławskiej.

Wykonanie dokumentacji to będzie dopiero pierwszy krok zmierzający do budowy oczekiwanej przez lipnowian trasy, ale o tyle ważny, że z niego dopiero dowiemy się jak droga ta będzie przebiegać, z jakimi przeciwnościami terenowymi i środowiskowymi przyjdzie jej się zmierzyć i jaki będzie koszt. Dzisiaj wiadomo tylko, że obwodnica Lipna ma mieć długość około 6 kilometrów i przebiegać w ciągu drogi krajowej nr 67. Głównym celem budowy tej trasy jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego koncentrującego się właśnie na drodze nr 67 biegnącej przez Lipno w kierunku Włocławka. Kierujący pojazdami zmierzający do autostrady A1 i w kierunku Włocławka nie będą musieli już, po wybudowaniu obwodnicy, wjeżdżać do Lipna. W przyszłości obwodnica Lipna ułatwi też dojazd do przygotowywanej drogi ekspresowej S 10 relacji Toruń-obwodnica aglomeracyjna Warszawy.

Zgodnie z planem obwodnica Lipna miała powstać do 2029 roku. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wyłoniła wykonawcę dokumentacji obwodnicy Lipna. Jest to firma z Poznania. Trwają prace, a sama budowa przewidziana jest na lata 2030-2032.

Kierowcy muszą uzbroić się w cierpliwość. Do tematu będziemy wracać.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Wędkarska integracja

GMINA SKĘPE ➤ 28 września na łowisku „U Wiołci” w Łąkiem odbyło się darmowe dla mieszkańców miasta i gminy Skępe wędkowanie zorganizowane przez stowarzyszenie „Porozumienie dla Skępego”

Sobotnie wędkowanie było kolejną po pikniku i grzybobranii bezpłatną ofertą wspólnego spędzenia czasu zorganizowaną przez „Porozumienie dla Skępego”. Członkowie już myślą o następnych propozycjach i zachęcają do zasilania szeregów i aktywności.

– Spotkanie ma charakter i integracyjny, i rywalizacji sportowej – mówi Jerzy Kowalski, szef „Porozumienia dla Skępego”. – Zachęcam do dołącza-

nia do naszego stowarzyszenia, działamy na rzecz mieszkańców miasta i gminy, a im więcej nas będzie, tym więcej pomysłów dla dobra mieszkańców. Najważniejsze są wspólne spotkania, zabawa.

Ponad sześćdziesiąt osób w sobotnie popołudnie odpowiedziało za zaproszenie stowarzyszenia i Jerzego Kowalskiego. Udział w spotkaniu i wędkowaniu był darmowy. Po zakończeniu łowienia na każdego czekał

poczęstunek. Były gorące dania i napoje, było ognisko i pieczenie kiełbasek, była sielska atmosfera, bo spotkanie odbyło się na łowisku Wiołetty Skorupskiej w Łąkiem.

– Staw jest zarybiony wieloma różnymi gatunkami, są i karasie, i węgorze – wymienia Wiołetta Skorupska. – Wędkarze są zadowoleni, amatorów łowienia nie brakuje nam, dzisiaj z wielką przyjemnością gościmy tak dużą grupę mieszkańców naszej

gminy. Przygotowaliśmy poczęstunek, jest ognisko, są ławeczki do odpoczynku, no i przede wszystkim są ryby w stawie.

Łowisko „U Wiołci” to obiekt do wędkowania bez możliwości zabierania czy kupowania złowionych ryb. Po złapaniu ryba niezwłocznie jest z powrotem wypuszczana do wody. Łowisko jest wyposażone we wszystko, czego potrzeba wędkarzom. Piękny obiekt, ławeczki, pomost, ponton, zieleń i infrastruktura,

cisza i opieka gospodarzy to najważniejsze. W sobotę łowili dorośli, dzieci, rodziny. Do konkursu na pierwszą rybkę stanęły dzieci, nad przebiegiem zmagania nad wodą czuwali sędziowie wędkarscy. Zabawa była przednia i darmowa. Organizatorem spotkania było stowarzyszenie „Porozumienie dla Skępego”, a patronem medialnym tygodnik CLI.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Kino w świetlicy

GMINA SKĘPE ▶ 28 września na świetlicy wiejskiej w Łąkiem widzowie obejrzeni w objazdowym kinie plenerowym film „Masz ci los”. Była to już kolejna okazja do filmowej integracji w Łąkiem

W sobotni wieczór świetlica wiejska w Łąkiem wypełniła się leżakami i fanami dobrego, polskiego kina. Na dużym ekranie pojawił się film „Masz ci los”, a przygotowane miejsca w części zostały zajęte. Nie brakowało salw śmiechu wśród oglądających przygody pogrążonej w żałobie po śmierci ukochanego ojca i dziadka rodziny. Były pozytywne komentarze i dobrze spędzony wieczór.

Seans miał odbyć się pod chmurką, czyli na placu remizy OSP w Łąkiem, ale godzina 19.00 i temperatura 10 stopni skłoniły operatora do przeniesienia ekranu i leżaków do wnętrza. Orga-

nizatorami kinowego wydarzenia w Łąkiem byli: Fundacja Ari Ari, DKF „Ósemka”, skępski Urząd Miasta i Gminy oraz Lipnowska Grupa Literacka.

Kolejny już seans Wędrownego Kina Plenerowego pokazał nam jak znaczącą rolę pełnią te seanse w rejonie Skępego i okolic. Wstęp był bezpłatny, a plejada doskonałych polskich aktorów z Piotrem Głowackim, Mikołajem Grabowskim, Iwoną Bielską czy Sonią Bohosiewicz oraz Izabelą Kuną zachwylił zgromadzonych w sobotni wieczór w Łąkiem fanów dobrej, polskiej komedii.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Ruszyła kuźnia talentów

SKĘPE ➤ W minionym tygodniu odbyły się pierwsze po wakacyjnej przerwie zajęcia dla młodych artystów organizowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Skępem. Kolorowe jeże z istic artystyczną precyzją wychodziły spod dziecięcych rącek, a nad przebiegiem zajęć czuwały Małgorzata Matuszczak i Magdalena Sosińska, animatorki kultury

25 września odwiedziliśmy młodszą grupę artystów wykuszających swoje talenty plastyczne w skępskiej kuźni talentów. Praca tętniła, pomysłów nie brakowało.

– Bardzo lubimy te zajęcia – mówiły zgodnie dziewczynki. – Na kolejne przyprowadzimy jeszcze dużo naszych koleżanek,

bo tu robimy takie piękne rzeczy.

Rękodzieło rzeczywiście jest zachwycające, a zajęcia pomagają rozwojowi wyobraźni dzieci, zdobywaniu umiejętności plastycznych i zagospodarowanie czasu po lub przed zajęciami szkolnymi. Organizatorzy czekają bowiem na uczestników za-

równy w godzinach popołudniowych jak i przed południem. I tak np. we wtorki w godzinach 14.30-15.30 zajęcia przewidziane są dla uczniów klas I-III, a od 15.30 do 16.30 dla dzieci starszych. Grupa młodszą może przyjść do domu kultury także w środę w godzinach 14.30-15.30 i w czwartek od godziny 9.30.

Wszystkie zajęcia odbywające się w ramach kuźni talentów są bezpłatne. Szczegółowych informacji udzielają animatorki kultury pod numerem telefonu 661 448 475. Zajęcia odbywają się w domu kultury przy ulicy Dobrzyńskiej w Skępem (nad remizą skępskiej OSP).

– Wystarczy przyjść i można

dobrze się bawić – zachęca Magdalena Sosińska. – Zapraszamy dzieci, nie trzeba wcześniej zapisywać się, czekamy, a atrakcji plastycznych nie zabraknie.

Zachęcamy do udziału w zajęciach plastycznych w skępskim domu kultury. Kolejna relacja już wkrótce na łamach CLI.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Skępe

Maluchy bezpieczne na drodze

Policjanci z posterunku w Skępem przybyli z wizytą do dzieci z Publicznego Przedszkola imienia Ewy Szelburg-Zarembiny w Skępem. Mundurowi przedstawili się najmłodszym i opowiedzieli o zawodzie policjanta. Potem odbyła się lekcja profilaktyczna z bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Cały czas odbywają się spotkania profilaktyczne z dziećmi. U najmłodszych policjanci zwykle opowiadają o swojej pracy i uczą ich dobrych nawyków na drodze. Tym razem taka wizyta profilaktyczna odbyła się w Publicznym Przedszkolu imienia Ewy Szelburg-Zarembiny w Skępem. W czwartek (26.09.2024) mundurowi z Posterunku Policji

w Skępem odwiedzili maluszki, by pokazać im jak wygląda funkcjonariusz w mundurze i jakim sprzętem posługuje się w swojej pracy. Dzieci już wiedzą, że do policjanta zawsze można zwrócić się o pomoc i jaki jest numer alarmowy.

W drugiej części spotkania funkcjonariusze opowiadali najmłodszym o podstawowych za-

sadach zachowania się na drodze. Wiedzą, że „zebra” pomaga przekraczać jezdnię oraz który kolor światła na sygnalizatorze pozwala przejść na drugą stronę ulicy. Policjanci podkreślali, że trzeba być bardzo uważnym, kiedy chce się przekroczyć jezdnię i najlepiej robić to, trzymając za rękę dorosłego.

(red), fot. KPP Lipno

TYGODNIK REGIONALNY

PROGRAM TV: str. 13-19

CZWARTEK 03.10.2024 r.

ROZRYWKA: str. 20

Przestrzeń woła nas więcej na str. 21, 22, 23

W miejscowościach, w których poziom wody opadł, trwają prace porządkowe. Wśród najpotrzebniejszych rzeczy jest obecnie sprzęt do sprzątania – łopaty, miotły, chemia gospodarcza oraz osuszacze, myjki ciśnieniowe i pompy, a także artykuły szkolne. Na miejscu pracują kujawsko-pomorscy wodniacy. Do Lewina Brzeskiego dotarli ochotnicy Wdeckiego WOPR

Na potrzeby zbiórki pieniężnej z przeznaczeniem na wsparcie dla powodziar samorządowe Stowarzyszenie Salutaris uruchomiło specjalne subkonto bankowe. Na koncie jest już ponad 33 tysiące złotych, kolejne pieniądze zapowiedzieli członkowie Salutaris. Numer konta: 16 1020 5011 0000 9502 0319 0386.

– Dziękuję mieszkańcom za szybką reakcję i okazane serce! Jestem dumny, że jako region po raz kolejny stajemy na wysokości zadania. Wasze zaangażowanie to realna pomoc dla tych, którzy stracili dorobek życia – podkreśla marszałek Piotr

Całbecki. – Priorytetem jest teraz usuwanie skutków powodzi, dlatego zachęcam do włączenia się w zbiórkę pieniędzy, które pozwolą zakupić niezbędne narzędzia. Każda złotówka ma znaczenie!

Trwa zbiórka pomocy rzeczowej. Wśród najpotrzebniejszych rzeczy są teraz także artykuły szkolne – bloki, zeszyty, kredki, farby. Lokalizacje punktów: Księgarnia Koperska przed budynkiem Urzędu Marszałkowskiego, plac Teatralny 2 w Toruniu; budynek Elany ul. M. Skłodowskiej-Curie 73 w Toruniu; budynek siedziby Urzędu w Bydgoszczy, ul. Jagiel-

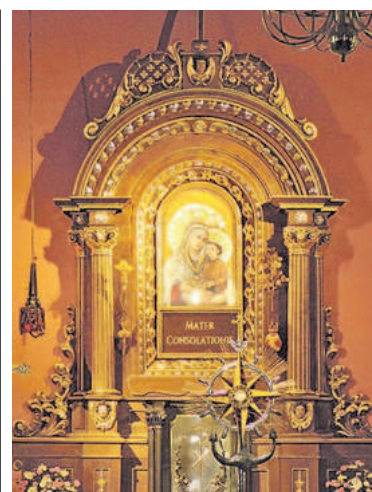
łomska 9; budynek siedziby Urzędu we Włocławku, ul. Bechiego 2; budynek WORD w Grudziądzu, ul. Waryńskiego 4; budynek WORD, oddział w Inowrocławiu, ul. Orłowska 48.

Zorganizowane przez samorząd województwa wsparcie rzeczowe trafiło już do Wrocławia, Opola, Paczkowa i Głucholazów. Łącznie wysłano już siedem transportów darów, kolejne są w trakcie przygotowania. – Samorządy lokalne mogą dostarczać zebrane dary bezpośrednio do naszych magazynów w Przysieku i Złejwsi Wielkiej (oba w powiecie toruńskim). W celu ustalenia szczegółów prosimy

o wcześniejszy kontakt pod nr tel. 607 191 702 – podaje Urząd Marszałkowski w Toruniu.

Mieszkańcy regionu, którzy chcieliby wesprzeć pracujących na miejscu w usuwaniu skutków powodzi i pomóc przy odbudowie budynków i infrastruktury, mogą zgłaszać swoją gotowość na adres pomocpowodzienom@kujawsko-pomorskie.pl. – Do transportu przygotowujemy sześć mobilnych domków typu holenderskiego, które w przyszłym tygodniu zostaną dostarczone na południe kraju – dodaje UM.

(red)

Miasto muzeów
więcej na str. 10

Skala wielkości
więcej na str. 11

Zadbaj o zdrowie
psychiczne dzieci i młodzieży
więcej na str. 12

Miasto muzeów

TURYSTYKA ➤ Gdynia to dobre miejsce dla pasjonatów historii. Dla zwiedzających dostępne są i statki-muzea, i obiekty sakralne, i eksponaty miasta czy marynarki wojennej

Muzeum Miasta Gdyni położone jest tuż przy wyjściu z plaży głównej, po sąsiedztwie z Teatrem Muzycznym czy słynną Kamienną Górą. Kilkaśmet metrów dalej swoje bogate zbiory oferuje Muzeum Marynarki Wojennej, nieopodal którego cumują również muzea na wodzie, czyli słynne statki. Po poznaniu historii miasta i losów Marynarki Wojennej warto zajrzeć na otwarty dla turystów ORP „Błyskawica”.

Przypomnijmy, że „Błyskawica” to najstarszy okręt polskiej Marynarki Wojennej, zwany też szczęśliwym okrętem. To bohater walk drugiej wojny światowej operujący na Atlantyku, Morzu Północnym i Morzu Śródziemnym. Unikat na skalę światową. ORP „Błyskawica” to bowiem najstarszy zachowany na świecie okręt klasy niszczyciel. Dzisiejszy statek muzeum to niszczyciel typu Grom, w ciągłej służbie Marynarki Wojennej był od 1937 roku. Od 1 maja 1976 roku natomiast pełnił rolę okrętu reprezentacyjnego Marynarki Wojennej i okrętu muzeum przy Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. W czasie swojej służby ORP „Błyskawica” prze-

płynął około 148 milionów mil morskich, eskortował 83 konwoje, brał udział w 108 patrolach bojowych.

„Błyskawica” i „Piorun” to strażnicy Kanału La Manche. Podczas inwazji działały w ramach 10. Flotyli Niszczycieli. Do ich zadań należała osłona lądujących sił alianckich, zwalczanie niemieckich jednostek oraz dostarczanie broni francuskiemu ruchowi oporu. Do

historii przeszły także bitwy morskie z ich udziałem, a sukcesem było zatopienie przez ORP „Piorun” w 1944 roku niemieckiego przerywacza zagród minowych.

Zwiedzając statek, możemy zajrzeć wszędzie, z bliska obejrzeć wyposażenie, wczuć się w rolę marynarzy pracujących na tym okręcie, dotknąć dział i przypomnieć sobie wojenną historię naszego kraju,

choćby fakt, że w nocy z 7 na 8 czerwca 1944 roku okręty ORP „Błyskawica” i „Piorun” wraz z sześcioma innymi alianckimi jednostkami napotkały podczas patrolu trzy niszczyciele i torpedowce. Po nieudanym ataku torpedowym niemieckich okrętów rozgorzał pojedynkę artyleryjski. Przeciwnik uznał przewagę sił alianckich i podjął próbę ucieczki. Bitwa z udziałem polskich jednostek

pozbawiła wroga kluczowych okrętów bojowych i znacznie ograniczyła jego możliwości zwalczania sił inwazyjnych.

Schodząc ze statku, napotkamy pomnik wybudowany z okazji 75-lecia służby pod białoczerwoną banderą niszczyciela „Błyskawica”, walczącego o wolność ojczyzny i godnie reprezentującego polską Marynarkę Wojenną.

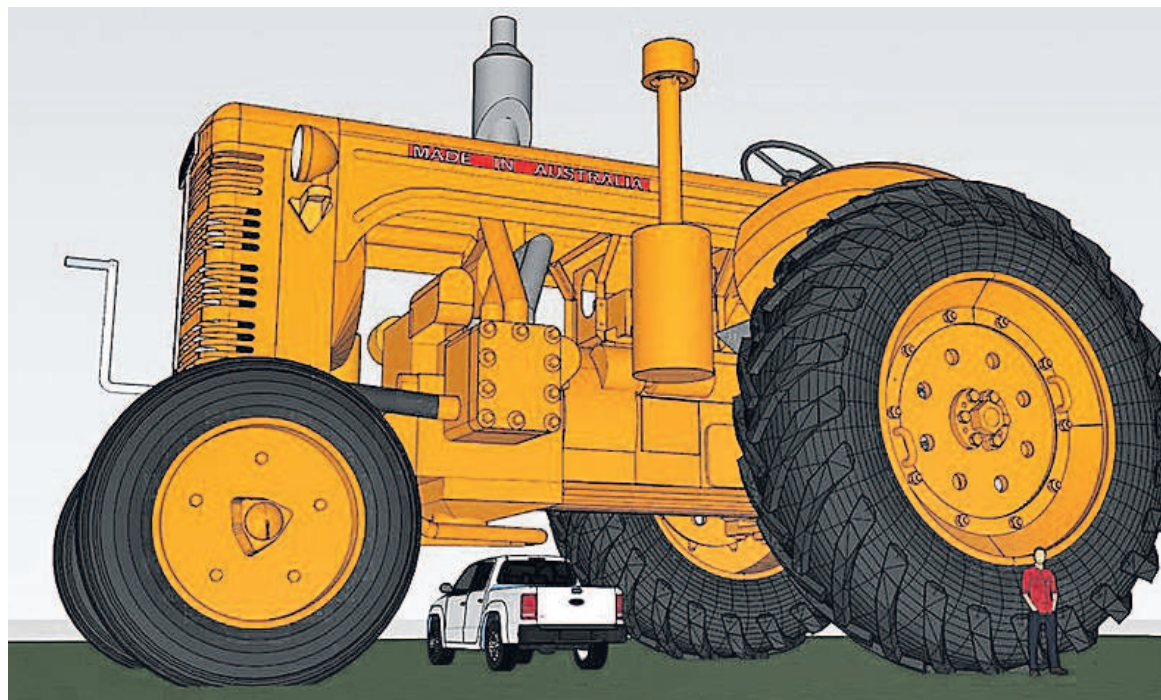
Kierując się w stronę głównej ulicy Gdyni czyli Świętojańskiej, warto zajrzeć do Bazyliki Mniejszej Matki Bożej Pocieszenia ze słynącym łaskami wizerunkiem. Papież Franciszek podniósł tę świątynię do rangi bazyliki 21 listopada 2018 roku. W setną rocznicę wybudowania kościoła natomiast, w maju 2024 roku, arcybiskup metropolita gdański Tadeusz Wojda dokonał rekonszekracji bazyliki morskiej po generalnym remoncie oraz poświęcił nowy ołtarz. Regalia i różę wykonaną z bursztynu, którą przyozdobił wizerunek Matki Bożej Pocieszenia w 2023 roku pobłogosławił papież Franciszek. Dzisiaj bazylika stanowi istną perełkę architektoniczną i chrześcijańską.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Skala wielkości

MASZYNY ▶ Jak duży jest największy ciągnik na świecie? Niedługo niekwestionowanym rekordzistą będzie australijski ciągnik Chamberlain 40K o wysokości 11,5 metra

Będzie to jednak replika maszyny, która dla mieszkańców Australii jest niczym słynny Ursus 360 dla Polaków. Odsłonięcie wielkiego ciągnika nastąpi 5 października w Carnamah, w zachodniej Australii.

Pomysłodawcy idei budowy

takiego ciągnika liczą na to, że wielka maszyna przyciągnie do ich regionu turystów głównie z kraju, ponieważ Chamberlain 40K był przez dekady wółtem roboczym australijskiego rolnictwa i ma statut maszyny kultowej.

Do produkcji ciągnika zużyto 40 ton stali. Konstrukctorem repliki był inżynier, który kilka dekad temu pomagał w opracowaniu oryginalnego Chamberlaina 40K.

(pw)

Ciekawostka

Więksi, ale mniej liczni

W 2014 roku średnia wielkość gospodarstwa w naszym województwie wynosiła 15,3 hektara. Po 10 latach jest to o 2 hektary więcej. Dane dotyczące średniej wielkości gospodarstw zostały opublikowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W polskim rolnictwie stale następuje zjawisko powiększania się gospodarstw, przy jednoczesnym zmniejszeniu ich liczby. W naszym województwie przeciętne gospodarstwo ma 17,66 hektara. Średnia krajowa to 11 hektara.

Największe gospodarstwa są umiejscowione na terenach po byłych PGR-ach. W lubuskim średnia wielkość to 23 hektary. Najbardziej rozdrobnione są grunty na południu, m.in. w Małopolsce (4,36 ha). Nasze województwo ma nie-

szczęście bycia drugim w Polsce pod względem cen gruntów ornych. W 2023 roku za hektar płacono średnio 69 tys. zł. Więcej, bo 85 tys. zł zapłacić trzeba w Wielkopolsce.

(pw)

Uprawy

Celem opony

Nie wystarczą metalowe elementy w polu kukurydzy, które psują kombajny i siewki. W ostatnich dniach w okolicach Głubczyc miejscowi rolnicy zmagają się z inną plagą.

Na drogach polnych w okolicy Głubczyc pojawiły się wbite w ziemię metalowe pręty. – Prosimy o zachowanie szczególnej ostrożności podczas poruszania się po drogach polnych. Zwracajcie uwagę na wszelkie podejrzanym obiekty w ziemi i natychmiast infor-

mujcie odpowiednie służby, jeśli coś takiego zauważycie – alarmuj rolnicy.

Sprawa ma drugie dno, ponieważ podobne pręty były już znajdowane w powiecie głubczyckim w 2012 roku. Pojawiły się już pierwsze zdjęcia przyczep rolniczych, w których

opony zostały wbite pręty. To bardzo niebezpieczna sytuacja nie tylko dla sprzętu, ale i dla zdrowia i życia rolników. Eksplozująca opona potrafi wyrządzić spore szkody w organizmie.

(pw)

Finanse

Po powodzi

5 tys. zł za niezebrane z hektara gruntów rolnych plody rolne to jedna z form pomocy, która trafi do rolników z południa kraju. Zalanych zostało 120 tys. hektarów.

Spośród wspomnianych 120 tys. hektarów na 27 tys. wciąż znajdowały się plody rolne, głównie kukurydza i buraki. Pomoc w formie 5 tys. zł do hektara niezebranych plonów będzie wypłacana, ale na wniosek rolnika i na podstawie przygotowanych przez ARiMR dokumentów.

Kolejną formą pomocy będzie zwolnienie ze składek na KRUS oraz umorzenie czynszów za grunty

uprawne z zasobów państwowych. Należy dodać, że tereny na których wystąpiła powódź, trzeba będzie doprowadzić do używalności rolnej. Konieczne będzie m.in. wapnowanie.

Wiele maszyn rolniczych uległo zniszczeniu. W obliczu tych strat pomoc oferowana przez państwo pozwala tylko na ograniczanie strat.

(pw)

Uprawy

Rozliczać co do mililitra

Od początku 2026 roku każdy polski rolnik powinien już prowadzić dokumentację stosowanych środków ochrony roślin przy pomocy internetu. Tyle teorii, ponieważ już teraz mówi się o zmianie tego terminu.

Jak zwykle za pomysłem zwiększającym biurokrację stoi Unia Europejska. Pomysł dotyczy wszystkich krajów. Dla rolnika będzie to dodatkowe utrudnienie, ponieważ wpisy trzeba będzie wykonywać w czasie rzeczywistym, a nie jak obecnie – na spokojnie – po przeprowadzeniu prac polowych.

Polska wnioskuje o przesu-

nięcie daty wprowadzenia obowiązku na 2028 rok. Do dziś nie istnieje żaden system komputerowy, który umożliwiłby dokonywanie wpisów. Komisja Europejska póki co upiera się przy swoim. Przypomnijmy, że pierwotnie unijni urzędnicy chcieli, by taki system istniał już od początku 2025 roku.

(pw)

Wydarzenie

Rolnicy na start

18 października odbędą się eliminacje powiatowe 34. Olimpiady Wiedzy Rolniczej.

Olimpiada ma już długą tradycję i co roku gromadzi na starcie kilkuset rolników z naszego województwa. W konkursie biorą udział rolnicy w wieku od 18 do 40 lat oraz osoby gospodarujące z rodzicami. Mogą również startować w olimpiadzie pełnoletni uczniowie szkół średnich rolniczych i studenci uczelni dziennych rolniczych. W olimpiadzie mogą startować finaliści poprzed-

nich edycji eliminacji powiatowych i finału wojewódzkiego.

Pierwszym etapem olimpiady są eliminacje powiatowe 18 października. Ich laureaci wezmą udział w finale wojewódzkim w Minikowie. Laureaci finału otrzymają nagrody współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

(pw)

Zadbają o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży

REGION ▶ Już 9 października 2024 r. odbędzie się w Rypinie Powiatowy Dzień Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży. Wydarzenie ma na celu zwrócenie uwagi na niezwykle ważne i aktualne zagadnienia związane z kondycją psychiczną młodych osób

Starosta rypiński Jarosław Sochacki, Rada Powiatu w Rypinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie i Miejsko-Powiatową Biblioteka Publiczna w Rypinie zapraszają na „Powiatowy Dzień Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży”, który odbędzie się 9 października 2024 r. Gościem specjalnym wydarzenia będzie Marek Pławgo – polski lekkoatleta i sprinter, wielokrotny medalista mi-

strzostw świata.

Nie możemy pozostać obojętni wobec alarmujących danych. W 2023 roku liczba odnotowanych przez policję prób samobójczych dzieci i młodzieży poniżej 18 lat wyniosła 2139 – a prób samobójczych, które nie trafiają do statystyk jest wielokrotnie więcej.

– Dbamy o profilaktykę i organizujemy Powiatowy Dzień Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży, aby

uczynić tę pomoc bardziej dostępną, by mówić głośno o tym, że zdrowie psychiczne jest fundamentem zdrowia całego człowieka. Podczas wydarzenia odbędą się warsztaty, prelekcje oraz spotkania z ekspertami, które mają na celu edukację, wsparcie oraz zwiększenie świadomości na temat problemów z jakimi zmagają się dzieci i młodzież – zapowiadają organizatorzy.

(ak), fot. nadesłane

Harmonogram wydarzenia

**Powiatowy Dzień Zdrowia
Psychicznego Dzieci i Młodzieży
09.10.2024 r.
Centrum Aktywności Społecznej
„Katolik” w Rypinie**

9:00-10:30 Spotkanie z psychoterapeutą dla uczniów ze szkół ponadpodstawowych w Rypińskim Centrum Sportu (ul. Dworcowa 10)

12:00 – 15:00 wykłady dla rad pedagogicznych, specjalistów i rodziców z powiatu rypińskiego w Centrum Aktywności Społecznej „Katolik” w Rypinie (ul. Kościuszki 10)

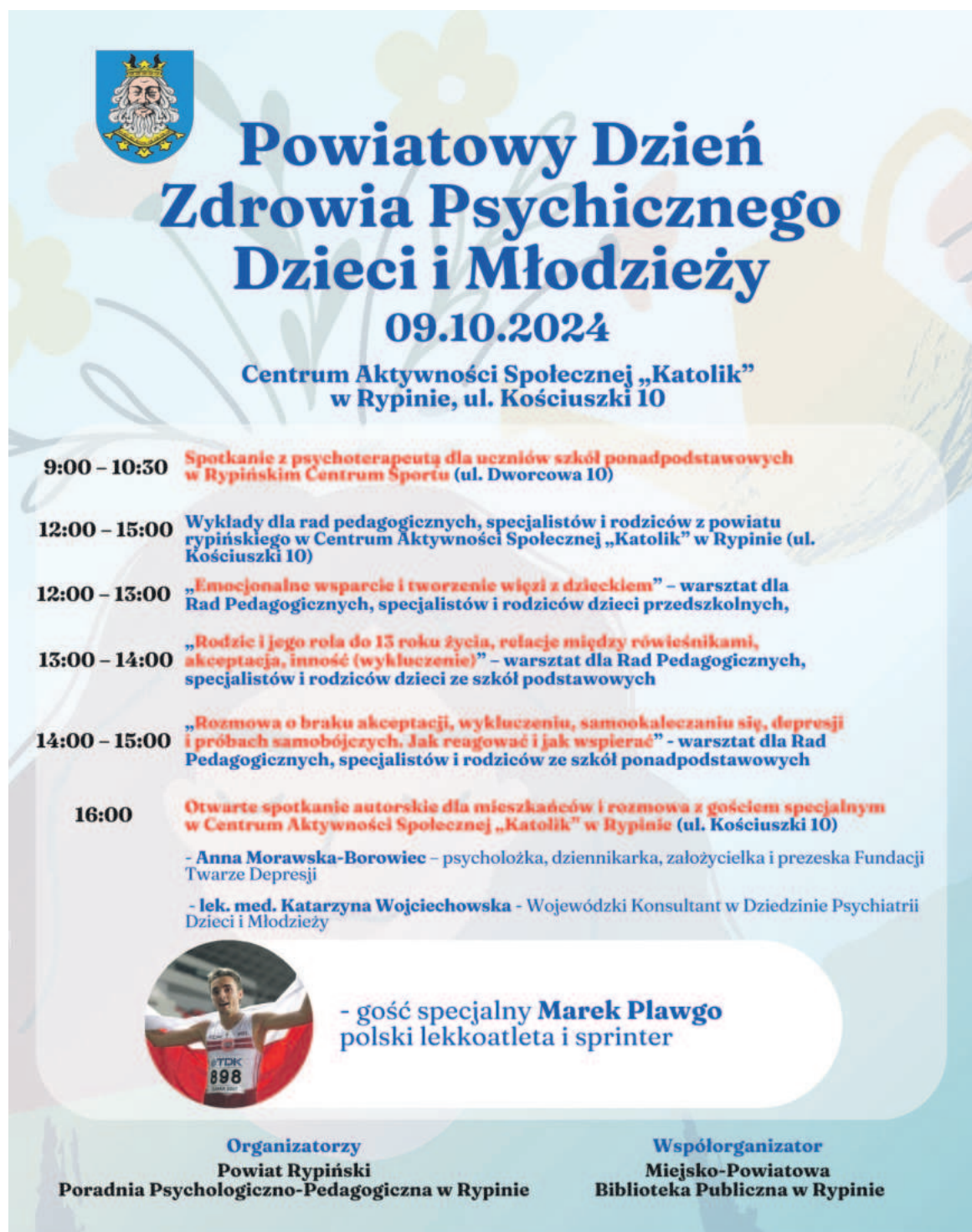
12:00 – 13:00 „Emocjonalne wsparcie i tworzenie więzi z dzieckiem” – szkolenie dla grona pedagogicznego, specjalistów i rodziców dzieci przedszkolnych,

13:00 – 14:00 „Rodzic i jego rola do 13 roku życia. Relacje między rówieśnikami, akceptacja i inność” – warsztat dla grona pedagogicznego, specjalistów i rodziców dzieci ze szkół podstawowych,

14:00 – 15:00 „Rozmowa o braku akceptacji, wykluczeniu, samookaleczaniu się, depresji i próbach samobójczych. Jak reagować i jak wspierać?” – warsztat dla grona pedagogicznego, specjalistów i rodziców dzieci ze szkół ponadpodstawowych.

16:00 – 18:00 Otwarte spotkanie autorskie dla mieszkańców powiatu rypińskiego z gościem specjalnym którym będzie Marek Pławgo – polski lekkoatleta i wielokrotny medalista mistrzostw świata, który na co dzień mierzy się z depresją oraz gronem ekspertów: Anną Morawską-Borowiec – psycholożką, dziennikarką, założycielką i prezeską Fundacji Twarze Depresji, a także lek. med. Katarzyną Wojciechowską, która jest Wojewódzkim Konsultantem w Dziedzinie Psychiatrii Dzieci i Młodzieży.

Serdecznie zapraszamy do udziału w wydarzeniu i wzięciu udziału w ciekawych panelach dyskusyjnych i warsztatach przygotowanych przez specjalistów.

**Powiatowy Dzień
Zdrowia Psychicznego
Dzieci i Młodzieży
09.10.2024**

**Centrum Aktywności Społecznej „Katolik”
w Rypinie, ul. Kościuszki 10**

9:00 – 10:30 Spotkanie z psychoterapeutą dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Rypińskim Centrum Sportu (ul. Dworcowa 10)

12:00 – 15:00 Wykłady dla rad pedagogicznych, specjalistów i rodziców z powiatu rypińskiego w Centrum Aktywności Społecznej „Katolik” w Rypinie (ul. Kościuszki 10)

12:00 – 13:00 „Emocjonalne wsparcie i tworzenie więzi z dzieckiem” – warsztat dla Rad Pedagogicznych, specjalistów i rodziców dzieci przedszkolnych,

13:00 – 14:00 „Rodzic i jego rola do 13 roku życia, relacje między rówieśnikami, akceptacja, inność (wykluczenie)” – warsztat dla Rad Pedagogicznych, specjalistów i rodziców dzieci ze szkół podstawowych

14:00 – 15:00 „Rozmowa o braku akceptacji, wykluczeniu, samookaleczaniu się, depresji i próbach samobójczych. Jak reagować i jak wspierać” – warsztat dla Rad Pedagogicznych, specjalistów i rodziców ze szkół ponadpodstawowych

16:00 Otwarte spotkanie autorskie dla mieszkańców i rozmowa z gościem specjalnym w Centrum Aktywności Społecznej „Katolik” w Rypinie (ul. Kościuszki 10)

- Anna Morawska-Borowiec – psycholożka, dziennikarka, założycielka i prezeska Fundacji Twarze Depresji

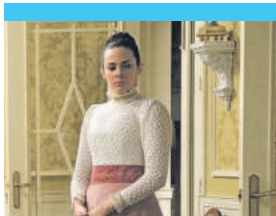
- lek. med. Katarzyna Wojciechowska - Wojewódzki Konsultant w Dziedzinie Psychiatrii Dzieci i Młodzieży

- gość specjalny Marek Pławgo polski lekkoatleta i sprinter

Organizatorzy
Powiat Rypiński
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie

Współorganizator
Miejsko-Powiatowa
Biblioteka Publiczna w Rypinie

TVP 1

08:00 Akacja 38

05:20 Dziedzictwo - serial
06:05 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Dobre historie
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:25 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:50 Na granicy wyginięcia:
najciekawsze zwierzęta Chin
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Ojciec Mateusz - serial
22:05 Sprawa dla reportera
23:05 Bijące serce Warszawy
- dokument

TVP 2

06:55 Barwy szczęścia

05:30 M jak miłość - serial
06:20 Operacja zdrowie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Lena na Kaukazie
11:50 Dobry tytuł
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic
- serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:50 Tak to leciało!
21:50 Kruczata 2. Znak bliźniąt - serial
22:40 Informacje kulturalne
23:00 Hala odlotów
23:55 Akt odwagi - film sensacyjny

tvn

07:45 Dzień Dobry TVN

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Kuchenne rewolucje
22:30 Podatek od miłości - komedia

polsat

13:30 Gliniarze

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:15 Lepsza Polska
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:10 Nasz nowy dom
21:15 Przyjaciółki - serial
22:20 Serce nie sługa - komedia

HITY DNIA

„Taxi 2”
(2000 r.) TV Puls 20:00

Taksówkarz o rajdowych umiejętnościach i paryski policjant łączą siły, by uratować japońskiego ministra i francuską policjantkę, których porwali członkowie yakuzy. Rozpoczyna się szaleńczy pościg.

„Serce nie sługa”
(2018 r.) Polsat 22:20

Podrywacz Filip postanawia nadać sens swojemu życiu. Przypomina przyjaciółce o pewnej propozycji _ jeśli do trzydziestki żadne z nich nie będzie w trwałym związku, pobiorą się i wychowają dziecko.

7 tvn

08:00 Ukryta prawda

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Maski - komedia
23:15 Od kołyski aż po grób
- film sensacyjny

4

09:00 Dlaczego ja?

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:30 W klatce - film sensacyjny

tv puls

10:00 Zaklinaczka duchów

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable:
Zapiskami w pamięci - serial
10:00 Zaklinaczka dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
13:00 Zaklinaczka dusz - serial
14:00 Unforgettable:
Zapiskami w pamięci - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
16:00 Kurierzy - serial
17:00 Kurierzy - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Taxi 2 - komedia
21:50 Jack Mimoun: Sekret wyspy
Val Verde - film przygodowy
23:55 Miłość przez przypadek
- komedia

TVP KULTURA

07:35 Podróże z historią

07:00 Tamte lata, tamte dni
07:35 Podróże z historią - serial
08:10 Aleksandra Jachtoma - dokument
08:35 Którędy po sztukę
08:50 Nagroda Literacka Nike 2024
09:00 Przeprowadzki - serial
10:05 Złoto dezertów - komedia
11:15 Nagroda Literacka Nike 2024
12:25 Reżyserzy - serial
13:25 Poczet świrów polskich
14:00 Chciałbym się ogolić
14:35 Wielkie manewry
16:30 Przeprowadzki - serial
17:30 Którędy po sztukę
17:40 Nagroda Literacka Nike 2024
17:45 Aleksandra Jachtoma - dokument
18:20 Muzyka zamknięta w drewnie
- dokument
20:00 Hala odlotów
21:00 Czwartkowy klub filmowy
21:05 Pokolenie - dramat
22:45 Matylda - serial
23:35 Nagroda Literacka Nike 2024
23:45 Nie oglądaj się teraz - thriller

TVP HISTORIA

15:30 Korona królów

06:30 Wojownicy czasu
07:00 Fake czy historia?
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:50 Powstanie zwykłych ludzi
- dokument
09:55 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:25 Kraina skarbów. Podróż po
Włoszech - serial
11:20 Przypadek Polski. Polityka i idee
11:45 Jan Serce - serial
13:30 Kroniki miasta - serial
14:35 Kroniki Hitlera - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:35 Sensacje XX wieku
17:10 Pamięć Powstania - dokument
18:15 Flesz historii
18:30 Ci cholerni Polacy
18:55 Stulecie Winnych - serial
20:00 Każdy chciał żyć - dokument
21:00 Virtuti - dramat
22:55 Sensacje XX wieku

TRAM

06:50 Muzyczne chwile
07:00 Po stronie prawdy
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Słowo życia
08:40 Fatima, miejsce wybrane
przez Maryję
08:55 Święty na każdy dzień
09:00 Na zdrowie
09:20 Opowieści Starego Testamentu
- serial
09:45 Serce i oblicze Boga - dokument
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Mysłac Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Wykłady z konferencji
„W obronie państwa prawa”
12:50 O. Rafał, kto go nie zna?
- dokument
13:20 Przegląd katolickiego tygodnika
„Niedziela”
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:35 Pożegnanie bohatera.
Śp. kpt. Tadeusz Gajda
ps. „Tarzan”
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
16:35 Sól ziemi
17:00 Modlitwa w Sanktuarium
św. Józefa w Kaliszu
19:25 Akademia pro-life
19:30 Przyjaciele i bohaterowie - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłac historia
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Głos serca - serial
22:45 Powrót - dokument

Piątek, 4 października 2024

TVP 1

09:45 Komisarz Alex

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Akacyjowa 38
08:45 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Okrasa łamie przepisy
12:10 Agrobiznes
12:25 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:50 Dzięki wybrzeża - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacyjowa 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Komisarz Alex - serial
22:05 Minuta ciszy - serial
23:15 Jak rozpętałem drugą wojnę światową - komedia

TVP 2

14:05 Va banque

05:30 M jak miłość - serial
06:20 Anna Dymna - spotkajmy się
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Operacja zdrowie
11:50 Lena na Kaukazie
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:45 Postaw na milion
21:45 Cudowne lata
22:50 To jest grane
23:20 Dzień w Middleton

tvn

14:15 Detektywi

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor - film przygodowy
22:55 Apokawixa - horror

polsat

18:00 Pierwsza miłość

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:25 Gliniarze - serial
12:25 Gliniarze - serial
13:25 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:30 Sport
19:35 Pogoda
19:55 Twoja twarz brzmi znajomo
22:05 Grzechy sąsiadów - serial

7 tvn

12:45 Szpital

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9 - Rajske rozdanie
21:00 Dziennik Bridget Jones - komedia
23:10 Na bank się uda - komedia

4

17:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:35 Władczy móch. One - serial

HITY DNIA

„Mechanik: Prawo zemsty”
(2011 r.) TV Puls 20:00

Płatny zabójca otrzymuje zlecenie zabicia swojego mentora, który miał się dopuścić zdrady. Gdy odkrywa, że padł ofiarą manipulacji, postanawia zlikwidować ludzi odpowiedzialnych za śmierć przyjaciela.

„Dzień w Middleton”
(2013 r.) TVP 2 23:20

Edith i George przyjeżdżają z dziećmi do Middleton z okazji dnia otwartego na uczelni. Podczas gdy przyszli studenci zwiedzają kampus, Edith i George postanawiają nacieszyć się malowniczą okolicą.

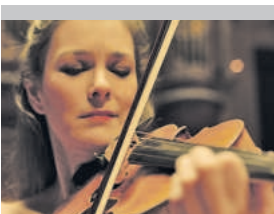
TV puls

07:00 Nash Bridges

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
13:00 Zaklinacz dusz - serial
14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
16:00 Kurierzy - serial
17:00 Kurierzy - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Mechanik: Prawo zemsty - film sensacyjny
21:50 Najemnik - dramat

TVP KULTURA

12:05 Muzyka zamknięta w drewnie

06:40 Tamte lata, tamte dni
07:20 Podróże z historią - serial
08:05 W poszukiwaniu dobrego filmu
08:40 Wydarzenie aktualne
08:50 Nagroda Literacka Nike 2024
09:00 Przeprowadzki - serial
10:10 Wielkie manewry
12:05 Muzyka zamknięta w drewnie - dokument
13:40 Nagroda Literacka Nike 2024
13:45 Którędy po sztukę
13:55 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
14:35 Fanfan Tulipan - komedia
16:25 Benefis Daniela Olbrychskiego
17:25 Benefis Janusza Majewskiego
18:30 Poczet świrów polskich
19:10 Reżyserzy - serial
20:00 Wieczór kinomana
20:05 Nocny kowboj - dramat
22:10 Hala odlotów
23:05 Osiecka - serial

TVP HISTORIA

08:00 Stulecie Winnych

06:45 Flesz historii
07:00 Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939-1945
07:20 Spór o historię
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:45 Polskie Parki Narodowe - serial
09:20 Pamięć Powstania - dokument
10:25 Encyklopedia II wojny światowej - serial
10:55 Kosa. Opowieść o Karolu Pniaku - dokument
11:50 Fake czy historia?
12:20 Alternatywy 4 - serial
13:30 Rozkwit bałkańskich miast - serial
14:30 Tajemnice szpiegów wojny - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:30 Sensacje XX wieku
17:05 Akcja Burza. To był zbiorowy obowiązek - dokument
18:10 Wojownicy czasu
18:50 Stulecie Winnych - serial
19:40 Flesz historii
20:00 Tajemnica celtyckiego grobowca - dokument
21:00 Rzym. Osiem przełomowych dni - serial
22:00 Żyje się tylko dwa razy - film sensacyjny

TRAM

07:50 Święty na każdy dzień
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:40 Słowo życia
08:45 10 obrazów z życia Prymasa - dokument
09:10 Z wędką nad wodę w Polskę i świat
09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Jestem mamą
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Myśląc historia
11:35 Życiu powiedzmy „tak”
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Wielkość rodziła się przy ołtarzu
12:55 Fatima - znak nadziei
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Drzwi do lasu
14:55 Słowo życia
15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Natura obiektywnie
16:40 Prosto o gospodarce
17:00 Bogu się podobać
17:30 Geopolityka
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Westerplatte młodych
19:00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
19:30 Brat Franciszek - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc historia
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Oddech Boga - serial
22:50 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
22:55 Stan wojenny w Polsce - znaczenie i konsekwencje - dokument
23:30 Regał

HITY DNIA

„Planeta singli III”
(2019 r.) TVN 21:15

Tomek i Ania mają się pobrać. Panna młoda poznaje rodzinę ukochanego. Okazuje się, że jej członkowie są tak samo oryginalni jak Tomek. Szczególnie Maks - głowa rodu.

„Wilcze echa”
(2019 r.) TVN 7 22:35

Podczas misji okrętu podwodnego sonar wykrywa niezidentyfikowany dźwięk. Wkrótce okręt zostaje zaatakowany. Marynarze docierają do portu i odkrywają, że świat znalazł się na krawędzi wojny nuklearnej.

TVP 1

08:50 Fascynujące miejsca

06:20 Balans bieli
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:40 Rok w ogrodzie
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Fascynująca Antarktyka. Dni wiecznego światła - dokument
09:05 Fascynująca Szwajcaria. Cały rok w górach Jura - dokument
09:30 Ranczo - serial
10:30 Komisarz Alex - serial
11:30 Ojciec Mateusz - serial
12:30 Najgorszy rewolwerowiec Dzikiego Zachodu
14:25 Okrasa łamie przepisy
14:55 Rolnik szuka żony
16:00 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Kawa z kardamonem - serial
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Profilerka - serial
21:20 Operacja Mincemeat - dramat
23:35 Blitz - kryminał

TVP 2

16:20 Na dobre i na złe

05:25 Barwy szczęścia - serial
06:00 Barwy szczęścia - serial
06:30 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
12:10 Mamaland
12:50 Tak to leciało!
14:00 Familiada
14:35 Kolo fortuny
15:15 Szansa na sukces. Eurowizja Junior 2024
16:20 Na dobre i na złe - serial
17:30 Dobry tytuł
18:00 Słowo na niedzielę
18:15 Va banque
18:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
19:25 Rodzinka.pl - serial
20:00 The Voice of Poland 15
21:05 The Voice of Poland 15
22:20 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial
23:20 Nie powiesz nikomu? - komedia

tvn

11:55 Na Wspólnej

06:05 Królik Bugs: Nowe konstrukcje - serial
06:20 Kuchenne rewolucje
07:15 Kobieta na krańcu świata - serial
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 Na Wspólnej - serial
12:00 Na Wspólnej - serial
12:30 Na Wspólnej - serial
13:00 Na Wspólnej - serial
13:25 MasterChef
14:55 Totalne remonty Szelągowskiej
16:00 Anatomia piękna
17:05 Kuchenne rewolucje
18:10 Unboxing - Wielkie Otwarcie
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:30 Azja Express
21:15 Planeta Singli 3 - komedia
23:25 Annabelle wraca do domu - horror

polsat

14:05 Nasz nowy dom

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:00 Ewa gotuje
11:30 Moja mama i twój tata
13:05 Gliniarze - serial
14:05 Nasz nowy dom
15:15 Kevin sam w domu - komedia
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Prezydenci i premierzy
19:55 Kabaret na żywo
22:05 Przykłady obywateli - thriller

7 tvn

11:25 Mówię Wam

05:55 Wiza na miłość
07:00 Tom i Jerry Show - serial
07:30 Bociany
09:20 Ukryta prawda - serial
10:20 Ukryta prawda - serial
11:25 Mówię Wam
12:05 B&B Love - serial
12:40 B&B Love
13:15 Detektywi - serial
14:15 Ślub od pierwszego wejrzenia
15:20 Interkosmos - komedia
17:55 Gruby i chudszy - komedia
20:00 Jack: Pogromca olbrzymów
22:35 Wilcze echa - thriller

4

09:00 Galileo

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
09:00 Galileo
10:00 Galileo
11:05 Jesteśmy dla dzieci
11:30 Ewa gotuje
12:00 Bibliotekarz III: Kłątwa kielicha Judasza - film przygodowy
14:00 Ninja Warrior Polska
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Policjantki i policjanci - serial
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Policjantki i policjanci - serial
21:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
22:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
23:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial

puls

14:00 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Kobra - oddział specjalny - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
11:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
16:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Uprawdżona - film sensacyjny
21:50 Krwawy sport - film sensacyjny
23:30 Detektyw Marlowe - dramat

TVP KULTURA

09:55 Zmiennicy

07:45 Wydarzenie aktualne
08:15 Legendy rocka
08:45 Legendy rocka
09:15 Tamte lata, tamte dni
09:55 Zmiennicy - serial
11:00 Nagroda Literacka Nike 2024
11:10 Jakub Józef Orliński - Oblicza miłości
12:35 Charlotte Perriand - sztuka życia - dokument
13:40 W poszukiwaniu dobrego filmu
14:20 Złota kaczka
15:10 Nagroda Literacka Nike 2024
15:20 Był sobie pies 2 - film przygodowy
17:20 Wydarzenie aktualne
17:40 Nagroda Literacka Nike 2024
17:50 Różowa Pantera - komedia
20:00 Serpico - dramat
22:20 Gala 10 lat TVP Kultura - koncert Inspiracje
23:30 Nagroda Literacka Nike 2024
23:40 Nocny kowboj - dramat

TVP HISTORIA

13:45 Wojownicy czasu

07:30 Korona królów. Jagiellonowie
08:05 Flesz historii
08:30 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
09:00 Niewiarygodne przygody Marka Piegusa - serial
09:35 Niewiarygodne przygody Marka Piegusa - serial
10:10 Kraina skarbów. Podróż po Włoszech - serial
11:10 Kroniki miasta - serial
12:10 Polskie Parki Narodowe - serial - dokument
12:40 Góry. Życie ponad chmurami - dokument
13:45 Wojownicy czasu
14:25 U kresu drogi - dramat
15:45 Polskie Parki Narodowe - serial
16:15 Historia kuchni polskiej
17:00 Rozkwit bałkańskich miast - serial
18:00 Polskie drogi - serial
19:30 Fake czy historia?
20:35 Król - serial
21:55 Bałkany w ogniu - serial
22:55 Monolog trębacza
23:20 Erynie - serial

TRAM

07:25 Sól ziemi
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Westerplatte młodych
09:00 Dar wiary
10:00 Informacje dnia
10:15 Retrospekcja
10:20 Muzyczne chwile
10:35 Słowo życia
10:40 Polski punkt widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
12:50 Natura obiektywnie
13:20 Ocalić od zapomnienia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
14:35 Słowo życia
14:40 Święty na każdy dzień
14:45 Jak wygrać małżeństwo
15:00 Polskie dziedzictwo
15:30 Wierzę w Boga
15:50 Myśląc historia
16:00 Informacje dnia
16:10 Bp Jan Olszański - pasterz i twierdza - dokument
17:00 Pianistą być!
17:30 Przelamując bariery
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 W Naszej Rodzinie
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Manna z Nieba
19:45 Modlitwa z telefontycznym udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc historia
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Warto być ojcem
22:15 Moja wyspa wiary - dokument
23:00 Odpowiedzialni za Kościół
23:30 Życie lasu - bogactwo przyrodnicze - dokument

Niedziela, 6 października 2024

13:05 Zielona planeta

05:30 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach
08:00 Tydzień
08:30 ZdroWY Plan
08:50 Zezowate szczęście - komedia
10:55 Komisarz Alex - serial
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Akademia życia
13:05 Zielona planeta - serial
14:30 Jak rozpętałem drugą wojnę światową - komedia
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Daje słowo Maciej Orłoś
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Gra z Cieniem - serial
21:20 Rolnik szuka żony
22:25 Moje wielkie greckie wesele - komedia

06:00 Barwy szczęścia

06:00 Barwy szczęścia - serial
06:35 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:40 The Voice of Poland 15
12:45 The Voice of Poland 15
14:00 Familiada
14:30 Kolo fortuny
15:10 Szansa na sukces. Opole 2025
16:10 Cudowne lata
17:15 Górna półka smaku
17:55 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
18:35 Poczet świrów polskich
19:15 Rodzinka.pl - serial
20:00 Gala wręczenia Nagrody Literackiej Nike 2024
21:15 no... wiadomo
21:55 Panaceum - thriller
23:45 Instykt - serial

12:00 Kobieta na krańcu świata

05:55 Anatomia piękna
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
12:00 Kobieta na krańcu świata - serial
12:35 Co za tydzień
13:15 Top Model
14:55 Azja Express
16:30 Wojownicze żółwie ninja - film przygodowy
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:30 MasterChef
21:15 Joker - dramat
23:45 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor - film przygodowy

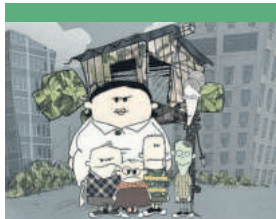
19:30 Państwo w państwie

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:00 Kevin sam w domu - komedia
13:20 Twoja twarz brzmi znajomo
15:25 Gwiazdy Kabaretu
16:30 Nasz nowy dom
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Państwo w państwie
19:55 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami
22:10 Teściowie - serial
22:40 Teściowie - serial
23:10 Święty interes - komedia

10:15 Ukryta prawda

06:10 Wiza na miłość
07:05 Tom i Jerry Show - serial
07:35 New Looney Tunes - serial
08:05 Córka króla
10:15 Ukryta prawda - serial
11:15 Ukryta prawda - serial
12:15 B&B Love
12:50 B&B Love
13:25 Detektywi - serial
14:20 Detektywi - serial
15:20 Maska - komedia
17:35 Jack: Pogromca olbrzymów
20:00 Batman v Superman: Świt sprawiedliwości - film sensacyjny
23:15 Podwodna pułapka 2: Labirynt śmierci - thriller

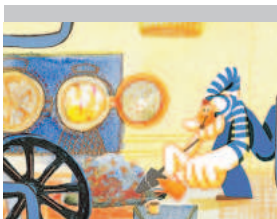
20:00 Włatczy móch: One

07:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Siedem nowych znaków Apokalipsy - dokument
10:00 Galileo
11:00 Galileo
12:00 Flintstonowie - komedia
13:55 Ja, szpieg - komedia
16:00 Uroczysko - serial
16:30 Uroczysko - serial
17:00 Uroczysko - serial
17:30 Uroczysko - serial
18:00 Galileo
19:00 Galileo
20:00 Włatczy móch. One - serial
20:30 Włatczy móch. One - serial
21:00 Gwiazdy Kabaretu
22:00 Diabeł - horror
23:40 STOP Drogówka

08:50 Kurierzy

06:50 Kurierzy - serial
07:50 Kurierzy - serial
08:50 Kurierzy - serial
09:50 Wild Child. Zbuntowana księżniczka - komedia
11:45 Niania
13:45 Blondynka w koszarach - komedia
15:50 Taxi 2 - komedia
17:40 Asteriks i Obeliks: Imperium smoka - komedia
20:00 Olimp w ogniu - thriller
22:10 Zawrotna prędkość - film sensacyjny

10:20 Listek

07:05 Rozmowy (nie)wygodne
08:00 Nabożeństwo luterańskie w Wałbrzychu
09:05 Charlotte Perriand - sztuka życia - dokument
10:15 Bujać w obłokach
10:20 Listek
10:25 Złota godzina
10:40 Rawhide - serial
11:45 Poczet świrów polskich
12:25 Mały Spirou - film obyczajowy
14:05 Tintoretto. Człowiek, który zabił malarstwo - dokument
15:20 Zmiennicy - serial
16:35 Dobry tytuł
17:15 Niedziela z...
18:05 Nos - film obyczajowy
18:45 Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy - film obyczajowy
20:00 Gala wręczenia Nagrody Literackiej Nike 2024
21:10 Trzy dni Kondora - dramat
23:20 Umberto Eco: biblioteka świata - dokument

09:30 Gruby

07:25 Korona królów. Jagiellonowie
08:00 Liturgia greckokatolicka z katedry we Wrocławiu
09:00 Niewiarygodne przygody Marka Piegusa - serial
09:30 Gruby - serial
10:00 Historia kuchni polskiej
10:45 Amerykanin z Torunia - dokument
11:20 Bałtyk - dzikie morze - serial
12:20 Jak klimat tworzył historię - dokument
13:25 Wojownicy czasu
14:05 Żyje się tylko dwa razy - film sensacyjny
16:05 Fake czy historia?
17:00 Tajemnica celtyckiego grobowca - dokument
18:05 Polskie drogi - serial
19:45 Sekrety dawnych budowniczych - serial
20:45 Przestępczość w powojennych Niemczech - dokument
21:45 Stawka większa niż życie - serial
22:50 Strachy - serial

06:15 Mocni w wierze
06:40 Muzyczne chwile
06:50 Regal
07:15 GRH Zandarmeria
07:45 Ocalić od zapomnienia
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Słowo życia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Z Parlamentu Europejskiego
09:00 Prymas Stefan Wyszyński - serial
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Manna z Nieba
09:30 Msza święta z Jasnej Góry
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
10:40 Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce
11:00 Głos serca - serial
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
12:15 Papież Polak do rodaków
12:55 Dzieci Andersa. Powrót do Afryki - dokument
14:00 Oddech Boga - serial
14:50 Muzyczne chwile
15:00 Wieś - to też Polska
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
16:45 Życie lasu. Ptaki - dokument
17:30 Sól ziemi
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Moja katolicka rodzina - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Krótka historia zbawienia - Bóg spotyka się z człowiekiem - serial
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Stan bezpieczeństwa państwa
21:55 Święty na każdy dzień
22:00 Polskie dziedzictwo
22:30 Muzyczne chwile
22:45 Jak wygrać małżeństwo
23:00 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej
23:30 Tam, gdzie Bóg płacze - serial

HITY DNIA

„Joker”
(2019 r.) TVN 21:15

Historia Arthura Flecka, człowieka udręczonego życiem, nieudolnego komika, lekceważonego przez społeczeństwo. Film jest nie tylko surowym studium zdesperowanego bohatera, ale także oryginalną opowieścią ku przestrodze.

„Zawrotna prędkość”
(2017 r.) TV Puls 22:10

Andrew i Garrett Fosterowie pracują jako międzynarodowi złodzieje luksusowych pojazdów. Ich najnowszym celem jest zabytkowy samochód marki Bugatti należący do bezwzględного mafiosa.

TVP 1

10:45 Ojciec Mateusz

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Studio Raban
08:00 Akcyjowa 38
08:45 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Zielona planeta - serial
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akcyjowa 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Deprawator
22:00 Postscriptum
22:25 Bogumiła Wander -
Przepraszamy za usterki
22:55 Małe ojczyzny
23:55 Balans bieli

TVP 2

12:30 Kolo fortuny

05:30 M jak miłość - serial
06:20 Dobre historie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Okrasa łamie przepisy
11:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:30 Na sygnale - serial
15:00 Na dobre i na złe - serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Furioza - serial
23:20 Zabić na końcu - komedia

tvn

12:05 Kuchenne rewolucje

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:25 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Totalne remonty Szelałowskiej 7
22:35 Morderczynie - serial
23:40 Planeta Singli 3 - komedia

polsat

16:30 Na ratunek 112

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:18 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:15 Bullet Train - film sensacyjny
23:00 Pięćdziesiąt twarzy Greya
- dramat

HITY DNIA

„Bullet Train”
(2022 r.) Polsat 20:15

Płatny zabójca, działający pod pseudonimem Ladybug, chce w końcu spokojnie wykonywać swoją pracę. W superszybkim pociągu jadącym z Tokio do Morioki musi zmierzyć się ze śmiertelnie niebezpiecznymi przeciwnikami z całego świata.

„Pieniądze to nie wszystko”
(2001 r.) TVN 7 22:00

Lata po okresie transformacji ustrojowej w Polsce to trudny czas dla wielu ludzi na wsi. Tomasz Adamczyk to 50-letni przedsiębiorca, który zamierza porzucić kierowanie firmą z branży alkoholowej i poświęcić się nowej pasji.

7 tvn

21:00 Anatomia piękna

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Anatomia piękna
22:00 Pieniądze to nie wszystko
- komedia

4

18:00 Łowcy skarbów.
Kto da więcej

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział
kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:40 American Pie: Wakacje - komedia

puls

12:00 Nie igraj z aniołem

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Kurierzy - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Diabło. Wyścig o wszystko
- film sensacyjny
22:10 Mechanik: Prawo zemsty
- film sensacyjny
23:55 Bez odwrotu - dramat

TVP KULTURA

12:15 Halina Konopacka

06:10 Muzyczne poranki
06:35 Tamte lata, tamte dni
07:15 Putozse z Żywca - dokument
07:50 Podróże z historią - serial
08:30 Bujać w obłokach
08:35 Listek
08:40 Złota godzina
09:00 Rawhide - serial
10:05 Benefis Daniela Olbrychskiego
11:10 Benefis Janusza Majewskiego
12:15 Halina Konopacka - dokument
13:30 Informacje kulturalne
13:55 Różowa Pantera - komedia
16:05 Przeprowadzki - serial
17:10 Hala odlotów
18:10 Bracia Tawiani: Pasja i utopia
- dokument
20:00 Lincz - dramat
21:30 Motion Trio
22:30 Trzy dni Kondora - dramat

TVP HISTORIA

12:25 Alternatywy 4

06:40 Fake czy historia?
07:30 Przypadek Polski. Polityka i idee
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:20 Akcja Burza. To był zbiorowy
obowiązek - dokument
10:20 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:50 Góry. Życie ponad chmurami
- dokument
11:45 Spór o historię
12:25 Alternatywy 4 - serial
13:30 Dzwonnik z Notre Dame
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
16:30 Sensacje XX wieku
17:10 Kilof zamiast karabinu
18:00 Portrety wojenne - serial
18:30 Flesz historii
18:55 Stulecie Winnych - serial
20:00 Historia w postaciach zapisana
21:55 Wojna o tron - serial
22:50 Przestępczość w powojennych
Niemczech - dokument
23:55 Sensacje XX wieku

TRAM

07:10 Rezurekcja - dokument
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Wieś - to też Polska
09:15 Słowo życia
09:20 Mateczniki Polskości
09:30 Moja katolicka rodzina - serial
09:55 Święty na każdy dzień
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:20 Stan bezpieczeństwa państwa
11:30 Warto być ojcem
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Dęby w Polsce - dokument
12:55 Moja Fatima - film obyczajowy
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Brygada Świętokrzyska
- dokument
15:00 Ze Swójczan do wolności
- dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuaria polskie
16:30 Porady medyczne bonifratrów
17:00 Świadkowie
17:30 Rajd Katyński
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Poznajemy Polskę
19:45 Modlitwa z telefonicznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
22:30 Człowiek, który mógł żyć dalej
- dokument
23:10 ... Na bezdrożach tożsamości.
Chaco - dokument

Wtorek, 8 października 2024

TVP 1

15:35 Gra słów. Krzyżówka

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Kościół z bliska
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Park Narodowy New Forest
- dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Porzucony według
Harlana Cobena - serial
22:05 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:05 W pułapce kliknąć: ciemna
strona cyfrowego świata
- dokument

TVP 2

14:35 Na sygnale

05:35 M jak miłość - serial
06:25 Ubiierz się na czarno
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Mamaland
11:55 ZdroWY Plan
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Furioza - serial
23:25 Obywatel Jones

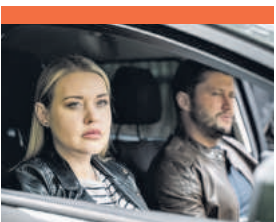
tvn

13:10 Ukryta prawda

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Ślub od pierwszego wejrzenia
22:35 Kuba Wojewódzki
23:40 Superwizjer
magazyn reporterów

polsat

17:00 Gliniarze

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:10 Siły specjalne - Polska
21:50 Max Payne - film sensacyjny

7 tvn

12:45 Szpital

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Od kołyski aż po grób
- film sensacyjny
23:15 Wcienienie - horror

4

22:30 Pamiętniki z wakacji

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:30 American Pie: Naga mila
- komedia

HITY DNIA

„Od kołyski aż po grób”
(2003 r.) TVN 7 21:00

Tony Fait dowodzi gangiem złodziei. Grupa wchodzi w posiadanie czarnych diamentów, których poszukuje tajwański agent. Klejnotami interesuje się również bezwzględny przestępca Ling.

„Max Payne”
(2008 r.) Polsat 21:50

Kinowa wersja kultowej gry komputerowej. Bohaterem jest zdeterminowany w walce z przestępczością policjant z Nowego Jorku, który wpada na trop wielkiej afery.

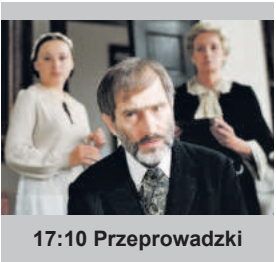
puls

19:00 Lombard.
Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Brygada ponad prawem powraca
- thriller
22:00 Bronx - film sensacyjny

TVP KULTURA

17:10 Przeprowadzki

06:15 Muzyczne poranki
06:35 Tamte lata, tamte dni
07:15 Mieszczanie żywieccy
07:50 Podróże z historią - serial
08:35 Informacje kulturalne
09:00 Przeprowadzki - serial
10:10 Hania - film obyczajowy
11:50 Bracia Taviani: Pasja i utopia
- dokument
13:40 Dobry tytuł
14:40 Śmierć na Nilu
17:10 Przeprowadzki - serial
18:15 W poszukiwaniu dobrego filmu
- dokument
19:00 Partia, pieniądze, rock and roll
- dokument
20:00 Rzecz o banalności miłości
21:50 Szalony Piotruś - dramat
23:50 Wyrzutki - film sensacyjny

TVP HISTORIA

16:05 Sensacje XX wieku

07:00 Spór o historię
07:35 Flesz historii
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:40 Kilof zamiast karabinu
10:35 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
11:05 Bałtyk - dzikie morze - serial
12:00 Wojownicy czasu
12:30 Alternatywy 4 - serial
13:30 Jak klimat tworzył historię
- dokument
14:30 Bałkany w ogniu - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:35 Sensacje XX wieku
17:10 Platerówki - dokument
18:15 Było, nie minęło - kronika
zwiadowców historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Dziesięć przyczyn zatonięcia
Titanica - dokument
21:00 Dzwonnik z Notre Dame
23:05 Sensacje XX wieku

TRAM

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Modlitwa smoleńska - dokument
09:00 Papież Polak do rodaków
09:40 Słowo życia
09:45 Święty na każdy dzień
09:50 Muzyczne chwile
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy
- z daleka widać lepiej
10:45 Zew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Słowo życia
11:40 Ma się rozumieć
11:50 Święty na każdy dzień
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Zuzela - tu wszystko się zaczęło
- dokument
13:00 Pradawne
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Misja Szczecin - Madagaskar
- dokument
15:00 Grypsy z celi śmierci
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą
16:25 Przyroda w obiektywie
16:40 Zdrowie z Bożej Apteki
16:55 Kapłan pro life - dokument
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Zostań żołnierzem RP
17:45 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z telefonicznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Moja sytuacja jest szczególnie
trudna - dokument
23:20 Ku pokrzepieniu powstańców
serc. Historia obrazu Matka
Boska AK - dokument

HITY DNIA

„Bogowie Egiptu”
(2016 r.) TV Puls 20:00

Faraon zostaje zamordowany. Okrutny bóg ciemności Set wstępuje na egipski tron. Bohaterski Bek przewodzi grupie buntowników, którzy postanowili sprzeciwić się tyranowi. Młodzieniec wyrusza w zaświaty.

„Szalony Piotruś”
(1965 r.) TVP Kultura 23:05

Tytułowy Piotruś w rzeczywistości nazywa się Ferdynand i wiecie nudne, mieszczańskie, rodzinne życie. Pewnego dnia porzuca je pod wpływem impulsu, by podążać za tajemniczą Marianne.

TVP 1

12:55 Wielkie Jeziora

- 05:20 Dziedzictwo - serial
- 06:05 Wichrowe wzgórze - serial
- 07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
- 07:30 Projekt: Nadzieja
- 08:00 Akacja 38
- 08:50 Ranczo - serial
- 09:45 Komisarz Alex - serial
- 10:45 Ojciec Mateusz - serial
- 11:35 Korona królów. Jagiellonowie
- 12:10 Agrobiznes
- 12:30 Agropogoda
- 12:35 Rok w ogrodzie extra
- 12:55 Wielkie Jeziora - dokument
- 14:00 Wichrowe wzgórze - serial
- 14:55 Jaka to melodia?
- 15:35 Gra słów. Krzyżówka
- 16:05 Dziedzictwo - serial
- 17:00 Teleexpress
- 17:15 Pogoda
- 17:20 Jaka to melodia?
- 17:55 Klan
- 18:25 Reporterzy
- 18:45 Akacja 38
- 19:30 Program informacyjny 19.30
- 19:55 Pytanie dnia
- 20:10 Sport
- 20:15 Pogoda
- 20:30 Korona królów. Jagiellonowie
- 21:05 W deszczowy dzień w Nowym Jorku - komedia
- 22:45 Skandal w hrabstwie Yuba - komedia

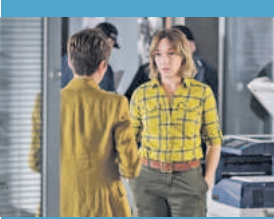
TVP 2

16:00 Kolo fortuny

- 05:30 M jak miłość - serial
- 06:25 Pozyteczni.pl
- 06:55 Barwy szczęścia - serial
- 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
- 07:55 Pytanie na śniadanie
- 11:15 Tchnienie na tchnienie
- 11:50 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
- 12:30 Kolo fortuny
- 13:15 Miłość i nadzieja
- 14:05 Va banque
- 14:35 Na sygnale - serial
- 15:05 M jak miłość - serial
- 16:00 Kolo fortuny
- 16:35 Familiada
- 17:20 Miłość i nadzieja
- 18:15 Va banque
- 18:50 Jeden z dziesięciu
- 19:30 Barwy szczęścia - serial
- 20:05 Barwy szczęścia - serial
- 20:40 Przepis dnia 4
- 20:55 Na dobre i na złe - serial
- 21:55 Na sygnale - serial
- 22:25 Na sygnale - serial
- 23:00 Przepis na miłość - komedia

tvn

20:10 Na Wspólnej

- 05:55 Ukryta prawda - serial
- 06:50 Kuchenne rewolucje
- 07:45 Dzień Dobry TVN
- 11:30 B&B Love
- 12:05 Kuchenne rewolucje
- 13:10 Ukryta prawda - serial
- 14:15 Detektywi - serial
- 15:20 Doradca smaku
- 15:30 Kuchenne rewolucje
- 16:35 Ukryta prawda - serial
- 17:40 Detektywi - serial
- 18:45 Sport
- 18:55 Pogoda
- 19:00 Fakty
- 19:40 Uwaga!
- 20:00 Doradca smaku
- 20:10 Na Wspólnej - serial
- 20:50 B&B Love
- 21:30 Top Model
- 23:05 Pati - serial

polsat

09:00 Malanowski i Partnerzy

- 05:25 Telezakupy TV Okazje
- 06:00 Nowy dzień z Polsat News
- 08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
- 09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
- 09:30 Sekrety rodziny - serial
- 10:30 Dlaczego ja? - serial
- 11:30 Gliniarze - serial
- 12:30 Gliniarze - serial
- 13:30 Gliniarze - serial
- 14:35 Dlaczego ja? - serial
- 15:50 Wydarzenia
- 16:15 Pogoda
- 16:20 Interwencja
- 16:30 Na ratunek 112 - serial
- 17:00 Gliniarze - serial
- 18:00 Pierwsza miłość - serial
- 18:50 Wydarzenia
- 19:20 Gość „Wydarzeń”
- 19:25 Sport
- 19:30 Pogoda
- 19:35 Malanowski. Nowe rozdanie - serial
- 20:10 Moja mama i twój tata
- 21:50 Być jak Kazimierz Deyna - film obyczajowy
- 23:55 Max Payne - film sensacyjny

7 tvn

11:00 Detektywi

- 06:05 Szkoła - serial
- 07:00 Szpital - serial
- 08:00 Ukryta prawda - serial
- 09:00 Ukryta prawda - serial
- 10:00 Ukryta prawda - serial
- 11:00 Detektywi - serial
- 12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
- 12:45 Szpital - serial
- 13:45 Sekrety życia - serial
- 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
- 15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
- 16:50 Sekrety życia - serial
- 17:55 Szpital - serial
- 18:55 Ukryta prawda - serial
- 20:00 Hotel Paradise 9
- 21:00 Krwawy diament - dramat

4

20:00 Uroczysko

- 07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
- 08:00 Bogaty dom - biedny dom
- 09:00 Dlaczego ja? - serial
- 10:00 Dlaczego ja? - serial
- 11:00 Trudne sprawy - serial
- 12:00 Trudne sprawy - serial
- 13:00 Trudne sprawy - serial
- 14:00 Policjantki i policjanci - serial
- 15:00 Na ratunek 112 - serial
- 15:30 Na ratunek 112 - serial
- 16:00 Policjantki i policjanci - serial
- 17:00 Policjantki i policjanci - serial
- 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
- 19:00 Policjantki i policjanci - serial
- 20:00 Uroczysko - serial
- 20:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
- 21:30 Miłość za wszelką cenę
- 22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
- 23:30 Ja, szpieg - komedia

TV puls

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

- 07:00 Nash Bridges - serial
- 08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
- 09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
- 10:00 Zaklinacz dusz - serial
- 11:00 Nie igraj z aniołem - serial
- 12:00 Nie igraj z aniołem - serial
- 12:55 Zaklinacz dusz - serial
- 13:50 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
- 14:50 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 15:50 Ranczo - serial
- 16:55 Ranczo - serial
- 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 20:00 Bogowie Egiptu - film przygodowy
- 22:25 Władcy ognia - film SF

TVP KULTURA

06:30 Tamte lata, tamte dni

- 06:15 Muzyczne poranki
- 06:30 Tamte lata, tamte dni
- 07:05 Mieszczanie żywiecy
- 07:45 Podróże z historią - serial
- 08:30 Poczet świrów polskich
- 09:00 Przeprowadzki - serial
- 10:10 Śmierć na Nilu - kryminał
- 12:35 Partia, pieniądze, rock and roll - dokument
- 13:40 Wydarzenie aktualne
- 14:15 Hollywood nad Wisłą czyli gwiazdy przedwojennego kina w Polsce - dokument
- 15:25 Afrykańska królowa - film przygodowy
- 17:20 Przeprowadzki - serial
- 18:30 Informacje kulturalne
- 19:00 Reżyserzy - serial
- 20:00 8 kobiet - komedia
- 22:00 Legendy rocka
- 22:30 Legendy rocka
- 23:05 Szalony Piotruś - dramat

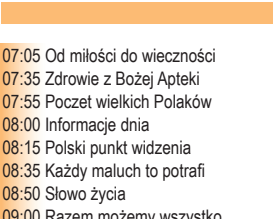
TVP HISTORIA

17:15 Chocim 1621

- 07:00 Na bitewnym szlaku
- 07:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
- 08:00 Stulecie Winnych - serial
- 09:10 Platerówki - dokument
- 10:05 Encyklopedia II wojny światowej - serial
- 10:40 Wszystkie kolory świata - serial
- 11:35 Historia kuchni polskiej
- 12:20 Alternatywy 4 - serial
- 13:25 Sekrety dawnych budowniczych - serial
- 14:30 Dziesięć przyczyn zatonięcia Titanica - dokument
- 15:30 Korona królów
- 16:05 Sensacje XX wieku
- 16:40 Sensacje XX wieku
- 17:15 Chocim 1621 - dokument
- 18:10 Fake czy historia?
- 19:10 Stulecie Winnych - serial
- 20:05 Kroniki Hitlera - serial
- 21:10 Matusia - dokument
- 22:15 Tajemnice szpiegów wojny - serial
- 23:20 Sensacje XX wieku

TRAM

- 07:05 Od miłości do wieczności
- 07:35 Zdrowie z Bożej Apteki
- 07:55 Poczet wielkich Polaków
- 08:00 Informacje dnia
- 08:15 Polski punkt widzenia
- 08:35 Każdy maluch to potrafi
- 08:50 Słowo życia
- 09:00 Razem możemy wszystko
- 09:30 Sanktuaria polskie
- 09:50 Święty na każdy dzień
- 10:00 Audyencja generalna Ojca Świętego Franciszka
- 10:50 Muzyczne chwile zwiadowców historii
- 11:00 Salezjańska Młodzież w Damaszku - dokument
- 11:25 Jestem mamą
- 11:40 Prosto o gospodarce
- 12:00 Anioł Pański
- 12:03 Informacje dnia
- 12:20 W pułapce wojny - dokument
- 13:00 Obrona Cisznej
- 13:30 Msza święta z Jasnej Góry
- 14:20 Muzyczne chwile
- 14:30 Krzywda - dokument
- 15:00 Polskie ślady w Ziemi Świętej - dokument
- 15:50 Ma się rozumieć
- 16:00 Informacje dnia
- 16:10 Na zdrowie
- 16:30 Słudzy Boga i człowieka. Aniołowie
- 17:00 Po stronie prawdy
- 17:50 Muzyczne chwile
- 17:55 Poczet wielkich Polaków
- 18:00 Anioł Pański
- 18:05 Informacje dnia
- 18:15 Rozmowy niedokończone
- 19:25 Święty na każdy dzień
- 19:30 Opowieści Starego Testamentu - serial
- 20:00 Informacje dnia
- 20:20 Różaniec
- 20:50 Myśląc Ojczyzna
- 21:00 Apel Jasnogórski
- 21:20 Informacje dnia
- 21:40 Polski punkt widzenia
- 22:00 To nic takiego - dokument
- 23:15 Powrót i Odnova

KOZIOROŻEC 22.12-19.01

Dobry czas na kontakty z otoczeniem, zyskasz na popularności. Jeśli zdecydujesz się w weekend wybrać na imprezę, masz szansę spotkać kogoś, kto bardzo ci się spodoba. Flirt murowany. Twoje myśli zdominuje szukanie przyjemności. Czy to w towarzystwie innych, czy na zakupach, czy w pracy. Doskonałe nastrój nie będzie cię opuszczał.

Miłość cię goni, zwojnij trochę i rozejrzyj się, bo komuś wpadłeś w oko. Nadchodzące dni upłyną pod znakiem motyli w żołądku i przyspieszonego bicia serca. Podczas bezsennych nocy będziesz rozmyślać, czy to właśnie ta osoba. Dobry czas na urlop, ale uważaj, by w rozłargnieniu za dużo nie wydać. Inaczej ciężko ci będzie dociągnąć do wypłaty.

Spójrz na swój związek z szerszej perspektywy. Czy czasem nie jest tak, że za bardzo skupiasz się na szczegółach i szukasz dziury w całym? Daj partnerowi oddechnąć, pochwal, nawet na wyrost, a zobaczysz, że efekty będą zadziwiające. Planety pomogą ci radykalnie rozwiązać problem natury zawodowej, z którym borykasz się od dłuższego czasu.

Układ planet gwarantuje powodzenie w życiu towarzyskim, biznesowym i w sferze finansów. Jeśli nie wybierasz się na urlop, możesz śmiało inwestować i negocjować ważne kontrakty. Wszystko będzie szło jak z płatka. Nie zapomnij o zacieśnianiu więzi rodzinnych. Może zorganizujesz przyjęcie w ogrodzie i zaprosisz dalszych krewnych?

Krótko mówiąc, będzie cię nosić. Zapragniesz podróżować, choćby niedaleko, zwiedzać, poznawać nowe miejsca. Zanim wyruszysz, zastanów się czy motorem twoich działań nie jest czasem chęć ucieczki od rodziny? Jeśli nie, to wywiąż się ze złożonych wcześniej obietnic, zrób wszystko, co trzeba, pakuj plecak i w drogę. Przygody gwarantowane.

Mimo okresu świąteczno-noworocznego, w pracy nie zwalniasz tempa. Będziesz chciał pokazać się wszystkim z jak najlepszej strony. Zgłosisz gotowość zastąpienia kolegi, który wybiera się na urlop, świetnie wywiążesz się z obowiązków i pojawi się szansa na awans. Będziesz duszą towarzystwa i pozyskasz informacje przydatne w biznesie.

Lubisz muzykę, kino, dobrą książkę? Zadbaj, by nie zabrakło ci czasu na przyjemności. Zmęczenie da się we znaki, a do ferii jeszcze trochę. W pracy pojawi się konieczność rozwiązania trudnej sprawy. Możesz liczyć na pomoc kogoś, kogo wsparłeś w przeszłości. W domu nie spieraj się z partnerem o błahostki. Przyznaj mu rację, a powróci harmonia.

Będiesz wyjątkowo optymistycznie nastawiony do świata, a twój świetny nastrój udzieli się nawet największym ponurakom. W pracy postawisz na wdrożenie nowego rozwiązania, które wszystkim ułatwi realizację obowiązków. Twój dom będzie otwarty dla gości, a towarzyszyciel chętnie skorzysta z zaproszenia na imprezę. Dobra energia będzie od ciebie bić.

Będziesz teraz wyjątkowo nieufna i ostrożna w kontaktach służbowych. Słusznie, intuicja cię nie zawiedzie. Ktoś chce cię oszukać, zająć twoje stanowisko. Uważaj na to, co i do kogo mówisz. Chętnie poświęcisz uwagę rodzinnym sprawom, możesz planować remont.

Obowiązki domowe i zawodowe spadną ci na głowę. W te pierwsze postaraj się zaangażować bliskich, z drugimi musisz poradzić sobie w pojedynkę. Ustal priorytety i odznaczaj po kolei wykonane zadania. Pójdzie ci lepiej, niż się spodziewałeś. Potem zaplanuj zasłużony urlop.

Zapowiadają się spokojne dni. Spraw do załatwienia ubędzie, możesz skupić się na relacjach rodzinnych i kontaktach towarzyskich. Zagraj z dziećmi w planszówki, wybierz się na wycieczkę rowerową, zaprosz znajomych na kolację. Dobrze ci to zrobi.

Doradcy, którzy „życzliwie” podpowiadają ci, jak masz żyć, zaczną cię irytować. Pośpieszysz wziąć sprawy w swoje ręce. Przyjaciółki, które lubią wtrącać się w twoje sprawy zdziwią się, gdy postawisz granice. Trudno, przyszła pora na zmiany i określenie, co jest dla ciebie ważne.

Składniki:

- mąka pszenna typ 550 250 g,
- cukier puder 150 g,
- masło 200 g,
- jaja 5 sztuk,
- proszek do pieczenia 1 łyżeczka,
- bakalie 250 g

(orzechy, rodzynki,

kandyzowana skórka pomarańczowa).

Na zdjęciu Tomasz Basaj, uczeń Szkoły Branżowej I Stopnia przy Zespole Szkół Nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu

Sposób wykonania

Sprawdzić świeżość jajek. Oddzielić żółtka od białka. Cukier puder przesiać przez sito. Żółtka utrzeć z cukrem pudrem na puszystą, jasną kremową masę. Mąkę przesiać przez sito z proszkiem do pieczenia, wymieszać. Ubić pianę z białek. Do masy jajeczno cukrowej dodawać partiami mąkę a następnie pianę z białek. Na koniec dodać bakalie i wymieszać Masę przełożyć do keksówki wyłożonej papierem do pieczenia. Piec w temperaturze 180 stopni C na złoty kolor. Po ostudzeniu polać lukrem lub posypać cukrem pudrem.

Smacznego!

Świa- dectwo kontroli	▼	Mieszka- nka Addis Abeby	Pojazd jedno- śladowy	▼	Do kąpieli słonecznych	▼	Z koszem i gondola	Stolica Armenii	▼	Lewy dopływ Bugu
►			22		Stałe miejsce pracy	▼				
					Imię de Niro	►	24	20		
Samiec bażanta		Figlarz	►							Wśród ryb
	1	Ubranie, strój	▼						7	
►					Uzdol- nienie	►				▼
23			5		Obrot- ność					
Szacho- wy remis	►			Produ- cent goudy	►					
Puszysta tkanina synte- tyczna	10						11			
Klatka filmowa					2		15		Skafan- der Eski- mosa	3
►	8		6	Zwierzę łasi- cowate		Rodzaj ujścia rzeki		Liście marchwi		
							9	Model opła	14	19
Nazwis- ko z filmowej sagi	Węgiel i drewno na zimę		Diuna	►				Golda, była premier Izraela		Uroczys- ty strój lub bankiet
			Pek zboża	12						▼
►							Gęsta, wielko- miejska mgła	►		
	21			18					16	
Jedno- stka siły	►				Graficz- ny znak głoski	►				
Stółek						4				
►							Pieniądz z Arabii Saudyj- skiej	►		
		17							13	
Noga psa	►				Ryba akwa- riowa	►				

[illegible]

Przestrzeń woła nas

REGION ➤ Ulice Rypina układają się w opowieść o mieście, które przetrwało zabory, wojnę oraz komunizm. O mieście czterech kultur, w którym synagogę od cerkwi dzieliło kilka minut drogi, a kościół katolicki od protestanckiego przecinała jedna ulica. Właśnie tu, na tym przecięciu, stoi Centrum Aktywności Społecznej – budynek, w którym również dziś krzyżują się losy ludzi o różnej wrażliwości

W 1933 roku Franklin Delano Roosevelt zostaje 32. prezydentem Stanów Zjednoczonych. W czasie inauguracyjnego przemówienia stwierdza, że jedyną rzeczą, której powinniśmy się obawiać, jest sam strach. Wygłaszając te słowa, myśli o wielkim kryzysie, który objął niemal wszystkie państwa świata. Poprawa sytuacji nie uspokaja jednak nastrojów. Mroczne czasy dopiero nadciągają. Kiedy w Ameryce kolejny raz triumfuje demokracja, kanclerzem Rzeszy Niemieckiej zostaje Adolf Hitler. Roosevelt jeszcze nie wie, że to ten człowiek – bezwzględny fuhrer – jest strachem, którego trzeba się bać.

Za naszą zachodnią granicą narodowy socjalizm rośnie w siłę. Jednocześnie życie biegnie codziennym torem. Niebezpieczeństwo często przecież wyrasta z rutyny. Polacy – którzy zaledwie piętnaście lat wcześniej odzyskali niepodległość – snują śmiałe plany. Rozwijają miasta, prowadzą inwestycje. Gdy Roosevelt i Hitler sięgają po władzę, Rypin zyskuje monumentalny obiekt o modernistycznej bryle. Budowany w czasie wielkiego kryzysu wyraża marzenia lokalnej społeczności o otwartości na drugiego człowieka. Nikt nie przypuszcza, że Niemcy wkrótce obrócą tę szlachetną ideę w pył, a konsekurator fundamentów umrze w ich obozie koncentracyjnym. To jednak jeszcze nie ta chwila. Tu, w tym momencie, parafianie są dumni z nowego, wspólnego domu, na który nie żalowali składek.

Uświęcona ziemia

– Historię budynku w pewnym sensie zapoczątkował papież Pius XI, który zachęcał do zakładania stowarzyszeń religijnych – mówi ksiądz prałat Tadeusz Zaborny z parafii św. Trójcy, autor książki „Katolik. Dzieje Domu Parafialnego w Rypinie”. – W Polsce Akcję Katolicką powołano w 1930 roku. Chwilę później biskup Antoni Julian Nowowiejski zaczął namawiać parafie do budowy domów katolickich. Nasz ksiądz Stanisław Gogolewski rychło przystąpił do czynu. Wspólnie z ówczesnym burmistrzem Józefem Budzanowskim utworzył komitet, który zdecydował, że dom katolicki zostanie zbudowany w ogrodzie proboszcza. Stąd zresztą wzięła się powszechnie funkcjonująca nazwa – „Katolik”. Zaplanowano, że na parterze powstanie pięć sklepów, które będą przynosić

dochód. Najpierw trzeba było jednak zebrać środki na samą budowę. Proboszcz zaproponował, by wierni składali deklaracje. Książdz dziekan wyłożył pięć tysięcy, a ludzie zadeklarowali wystarczającą sumę. Budowę zainicjowano 5 lipca 1930 roku. Pod koniec sierpnia biskup Nowowiejski przyjechał do Rypina, by poświęcić fundamenty. Prace trwały trzy lata.

Końcówkę wakacji 1939 roku zapamiętano jako wyjątkowo gorącą. Średnia temperatura sierpnia w skali ogólnokrajowej była najwyższa od 73 lat. Gdyby pogoda mogła być barometrem emocji, to w tamtej chwili wyrażałaby je idealnie. Z jednej strony Polacy czują niepokój, kopią rowy przeciwnicze i gromadzą zapasy żywności, a z drugiej ciągle znajdują czas na codzienną rozrywkę. Planują urlopy, chodzą do kina, teatru, na randki. Próbuje normalnie żyć, odsuwają myśli o nieuchronnym. Słowo „wojna” brzmi abstrakcyjnie; przecież ta pierwsza niedawno się skończyła. Wszyscy cieszą się krajem, który po 123 latach odzyskał wolność. Niestety, radość nie trwa długo. 1 września 1939 roku okrutnie zmienia historię. Zmienia się też położenie „Katolika”. To w nim utworzono powiatową siedzibę NSDAP. Monument nie wrócił już nigdy do parafii, za to ubarwiał życie w czasach szarego Peerelu.

W poszukiwaniu wiosny

– Po wojnie obiekt przez moment pełnił funkcję domu organizacji społecznych. Jednocześnie rozpoczęła się walka między parafią a nową władzą ludową w mie-

ście – mówi Andrzej Szalkowski, dyrektor Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej. – Ostatecznie budynek został odebrany Kościołowi. W 1956 utworzono w nim Powiatowy Dom Kultury. Regularnie występowała tu Orkiestra Dęta, rozwijały się zespoły muzyczne – na przykład Komety. Działała Galeria R, założona z inicjatywy Elżbiety Bednarskiej. Był Klub Seniora. Organizowano dyskoteki, potańcówki, bale sylwestrowe. Tam wszystko się zaczęło. To kulturalna miniaturka miasta. Na początku lat 60. XX wieku utworzono kluby dyskusyjne regionalistów. Z nich powstało Towarzystwo Miłośników Ziemi Rypińskiej.

– Prowadził je nasz lokalny literat – Bogdan Balcerowicz – dodaje Zenobia Rogowska, przewodnicząca rypińskiego oddziału „Civitas Christiana”. – Zapraszał głównie poetów i podróżników, choćby Tony’ego Halika. Ponadto razem z Marią Kaliciecką i Edwardem Koźmińskim wymyślił „Wiosnę Teatralną”. W latach 70. na terenie Rypina i powiatu istniało wiele amatorskich grup teatralnych, stąd pomysł na promocję ich dorobku. Z czasem pojawiały się teatry plastyczne czy zespoły muzyczne. Mielśmy także spektakle plenerowe.

Pierwszą edycję zorganizowano w kwietniu 1972 roku. Z wydarzenia powiatowego „Wiosna Teatralna” szybko ewoluowała do imprezy o randze ogólnopolskiej. Najlepsze rekomendacje wystawiają zresztą aktorzy, którzy zaczęli swoją karierę właśnie pod

jej szyldem.

– Tomasz Karolak brał udział w dwóch „Wiosnach” – opowiada Andrzej Pawlewicz, wieloletni instruktor Rypińskiego Domu Kultury. – Pamiętam, jak powiedziałem do niego: „człowieku, kiedyś będziesz aktorem”. Odpowiedział w swoim stylu: „ty się nie bój, tylko otwieraj drzwi”. Joanna Koroniewska i Piotr Głowacki występowali tu jako twórcy Spiętego Teatru Spinaczy. Grała u nas także Magdalena Różdżka. Miała epizod i pożyczyła ode mnie żelazko do roli. Nie można zapomnieć o naszym kraju – Zbyszku Suszyńskim. On stawiał tu pierwsze artystyczne kroki, a potem przyjeżdżał jako juror, razem z Janem Machulskim, Wojciechem Siemionem, Jerzym Kryszakiem czy Boguszem Bilewskim. Bogusz był zresztą wspaniałym człowiekiem. Pewnego dnia ładowałem kamerę przy oknie. I nagle usłyszałem huk. Żuk zderzył się z motorem, tuż przed wejściem do „Katolika”. Bilewski jako pierwszy wybiegł na ulicę i udzielił pomocy nieprzytomnemu człowiekowi. Czuwał nad nim aż do przyjazdu pogotowia. Lekarze twierdzili potem, że aktor uratował życie motocykliście.

W 1991 roku połączono dom kultury, bibliotekę i muzeum w jeden ośrodek, na czele którego stanął Andrzej Korzeniewski. Osiem lat później dom kultury przeniesiono do kina. Po zmianie miejscówki budynek przy ulicy Kościuszki praktycznie opustoszał. Niektóre lokale zostały wynajęte, by generować dochód dla

miasta. Nie ulega jednak wątpliwości, że „Katolik” stracił swoją funkcjonalność, ponadto pogarszał się jego stan techniczny. Mało kto dałby wtedy wiarę, że kiedyś tętniło tu życie. Dziś za to nie ma wątpliwości, że placówka odradza się na nowo – niczym Feniks z popiołów.

Strzał w dziesiątkę

Rok temu ukończono renowację budynku. Remont trwał od marca 2021. Gmach odzyskał blask w 90. rocznicę swojego powstania – w dużej mierze za sprawą funduszy unijnych. Oficjalne otwarcie zmodernizowanego obiektu zbiegło się zresztą w czasie z 20. rocznicą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

– Projekt „Modernizacja „Katolika” – Centrum Aktywności Społecznej w Rypinie” został opracowany do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa 6: Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych – tłumaczy Jarośław Nowak, kierownik Wydziału Projektów Unijnych, Rozwoju i Sportu w rypińskim magistracie. – Kompletna dokumentacja projektowa została złożona w lipcu 2019, a umowę podpisaliśmy dwa miesiące później, we wrześniu. Realizacja projektu, ze względu na aspekty finansowe, byłaby pewnie niemożliwa bez wsparcia unijnego. Środki z programów UE to ogromne wsparcie dla budżetów JST. Stanowią one istotny instrument w realizacji planów ożywienia społeczno-gospodarczego. Zresztą, tablice pamiątkowe z informacjami o takich dotacjach na stałe wpisały się w krajobraz polskich miast i miasteczek. Sama realizacja projektu, związanego z „Katolikiem”, przyczyniła się nie tylko do poprawy estetyki starej części miasta, czy rewitalizacji obiektu, ale również do ożywienia społecznego, aktywizacji mieszkańców Rypina. Ten projekt łączy różne grupy i może stać się miejscem kreowania wielu inicjatyw.

Na rewitalizację nasze miasto otrzymało ponad 3 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020 oraz 3,5 mln zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

dokończenie na str. 22, 23

Region

Przestrzeń woła nas

dokończenie ze str. 21

– Przedwojenny budynek „Katolik” zajmuje szczególnie miejsce na mapie Rypina i przede wszystkim w sercach mieszkańców – mówi burmistrz Paweł Grzybowski. – To również wyjątkowe miejsce dla mnie, jako rypinianina i włodarza miasta. Obserwowałem, jak obiekt po latach świetności z roku na rok niszczał i marzyłem, by przywrócić mu dawny blask. Doskonale pamiętam, jak kilka lat temu oglądałem go wspólnie z marszałkiem naszego województwa – Piotrem Całbeckim. Powiedziałem wówczas: „to się zmieni”. I tak się stało, w dużej mierze za sprawą porozumienia ponad podziałami. Pomogło dofinansowanie rządowe i oczywiście środki unijne, które pozyskaliśmy z Urzędu Marszałkowskiego, dzięki wsparciu wspomnianego marszałka. Nie bez powodu mówi się, że samotni możemy niewiele, a razem – o wiele więcej. W efekcie budynek przeszedł gruntowny remont, który był sporym wyzwaniem. Została 1/3 stropów, ściany i więźba dachowa. Cała branża konstrukcyjna, architektoniczna, sanitarna i elektryczna została poddana modernizacji. Cieszę się, że „Katolik” – teraz jako Centrum Aktywności Społecznej – służy naszym wspinałym mieszkańcom, którzy są jego sercem. To otwarte miejsce, łączące różne pokolenia i pasje oraz nastawione na integrację i aktywność społeczno-kulturalną. Obiekt ten, ulokowany między zabytkowym kościołem św. Trójcy a kościołem ewangelicko-augsburskim, pięknie wpisuje się w wielobarwną historię naszego miasta.

– Kolejny raz – jako Urząd Marszałkowski – realizujemy projekt z Rypinem: ważny nie tylko dla tego miasta, ale też całego regionu – dodaje Piotr Całbecki, marszałek województwa Kujawsko-Pomorskiego. – Ten postmodernistyczny budynek dziś błyszczący i służy temu

samemu celowi, który kiedyś ustanowił Kościół. To miejsce dla wszystkich, szczególnie organizacji pozarządowych. Nie żałujemy pieniędzy na takie projekty. Gratuluję społeczności Rypina pięknej inicjatywy. Ta inwestycja to strzał w dziesiątkę.

Mozaika wspomnień

Tak, w sam środek tarczy. Bo faktycznie to przestrzeń dla wszystkich. Tak zresztą zatytułował swój dokument Wawrzyniec Turowski – młody reżyser i jednocześnie instruktor Rypińskiego Domu Kultury. To finalista blisko stu festiwali filmów niezależnych w Polsce i za granicą. Na wielu otrzymał nagrody. Jego montaż pokazywano m.in. w USA, Hiszpanii, Kolumbii, Turcji czy Indiach. W tym roku artysta do portfolio dodał „Katolika”.

– Prace nad filmem „Przestrzeń dla wszystkich – Kościuszkę 10” trwały kilka miesięcy. Starałem się dokładnie prześledzić historię obiektu, który liczy niemal sto lat – mówi Wawrzyniec. – Wśród rozmówców mamy księdza prałata Tadeusza Zabornego. Duchowny opowiedział o początkach budynku. A początkowo był to dom katolicki, dlatego chciałem, by wybrzmiał głos parafii św. Trójcy. Po 1945 roku zaczyna się już inna opowieść. Dotarłem więc do ludzi, którzy tchnęli życie w ówczesny Powiatowy Dom Kultury. Ciekawie wyszedł wywiad ze stulatką – panią Jadwigą Malinowską, która tam pracowała po wojnie. Kiedy „Katolik” został oddany do użytku, miała dziewięć lat. Rozmawiałem także z Andrzejem Korzeniewskim, Bogdanem Balcerowiczem, Zenobią Rogowską czy Elżbietą Bednarską. Chciałem pokazać ludzi i opowiedzieć o ich pracy, bo oni zawsze są najważniejsi w moim dokumentach.

Nowa elewacja, lecz ten sam cel. Taki był zamysł. Historia koresponduje z teraźniejszością, a wspomnienia wpływają do współczesności. Udało się

zresztą zachować balustradę na klatce i ocalić mozaikę Andrzeja Bednarskiego. To właśnie ona namacalnie przypomina o latach świetności budynku.

– Wspominałem już, że w latach 60. utworzono siedzibę Towarzystwa Miłośników Ziemi Rypińskiej. To było miejsce odczytów, prelekcji czy spotkań z ludźmi kultury – mówi Andrzej Szalkowski. – Właśnie tu przebywała rypińska bohema: m.in. Adam Dec, Bogdan Balcerowicz czy młodzi Bednarscy, którzy po studiach wrócili do Rypina. Wtedy to miejsce tętniło życiem. I takie życie Andrzej Bednarski zamknął w niezwyklej mozaice. Ta technika była wtedy przez niego często praktykowana, m.in. na nieistniejących już witaczach Rypina. Tym bardziej warto podkreślić unikatowość dzieła, które zdobiło i wciąż zdobi ścianę „Katolika”. To element rypińskiego dziedzictwa, dowód na to, że przed nami żyli ludzie, którzy tu tworzyli. Dziś pojawiają się nowi działacze; zresztą wszystko ma być nowe – pomysły, projekty. Wielu przypisuje sobie autorstwo, rzadko odwołując się do poprzedników. A tu mamy ślad po wyjątkowym artyście. Ta mozaika symbolicznie łączy historię budynku z teraźniejszością. Bo teraźniejszość po prostu wyrasta z przeszłości.

– Poszliśmy do Powiatowego Domu Kultury. Powiedzieliśmy, że jesteśmy plastykami i zamierzamy zamieszkać w Rypinie. Szybko dostaliśmy zlecenie. Mieliśmy wykonać mozaikę. Mąż i ja wzięliśmy się do pracy. Co ciekawe, byłam wtedy w zaawansowanej ciąży. Andrzej naklejał płytki, a ja mówiłam: „pospiesz się, bo lada moment urodzę”. Kładł więc coraz większe płytki. Dwa dni po ukończeniu mozaiki na świat przyszedł nasz syn: Bartek – tak Elżbieta Bednarska wspomina powstanie dzieła w filmie Wawrzyńca Turowskiego.

„Katolik” – teraz jako Centrum Aktywności Społecznej – zaczął nowy rozdział 1 marca

2024 roku. Właśnie wtedy nastąpiło oficjalne otwarcie obiektu. Swoje miejsce znaleźli tu m.in.: Dobrzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku, Polski Związek Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Klub Seniora „Srebrny Włos”, Klub Seniora „Wrzosey”, Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Świetlica Terapeutyczna „Niebo”, Modelarnia „Hobby” czy Miejska Orkiestra Dęta.

Wszystkie dźwięki w moich dłoniach

– Muzyka jest dla mnie treścią najgłębszych przeżyć, środkiem ekspresji, wyrażania uczuć, pragnień i doznań... Ma ona dla mnie ogromne znaczenie – mówi Klaudia Kuźmińska, dyrygentka Miejskiej Orkiestry Dętej. – Powiązana jest z wieloma wydarzeniami mojego życia, obejmuje cały wachlarz emocji i działa na podświadomość. Dyrygentura jest moją pasją, tym bardziej że ukończyłam studia na tym kierunku. Jestem absolwentką Akademii Muzycznej Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej w Bydgoszczy. Dyrygentura to muzyczny „język ciała”, to prowadzenie zespołu muzycznego oraz wskazywanie dróg interpretacji i wykonania utworu za pośrednictwem umownych ruchów rąk.

Tak, Klaudia żyje muzyką. Potwierdzają to koncerty, którym dyryguje. I również te, podczas których sama śpiewa lub gra na saksofonie. Właśnie ona – jak pierwsza kobieta w historii – stoi na czele Miejskiej Orkiestry Dętej. A trzeba dodać, że to trzecia najstarsza formacja tego typu w Polsce. Powstała w 1883 roku, pół wieku przed wybudowaniem „Katolika”. Dziś w jego murach twórcy opracowują swój repertuar.

– Próby odbywają się raz w tygodniu – opowiada Klaudia. – Wtedy rozkładamy utwory na czynniki pierwsze i szlifujemy każdy element dzieła muzycznego. Wykonujemy utwory muzyki klasycznej, sakralnej, patriotycznej oraz rozrywkowej. Staramy się wdrażać nowe aranżacje, aby znane kompozycje nabierały nowego brzmienia; tak by wpisywały się w moje preferencje muzyczne i jednocześnie cieszyły słuchaczy. Kierując zespołem – zarówno podczas występów jak i prób – wyznaczam tempo, czuję nad prawidłową intonacją i rytmiką, celem uzyskania jednolitości i zgodności w interpretowaniu utworu. Do wypełnienia tych zadań konieczne jest opanowanie techniki dyrygowania. Jesteśmy szczęśliwi, że mamy swoje miejsce w Centrum

Aktywności Społecznej i piękną, wygłuszoną salą do ćwiczeń wraz z pomieszczeniem na instrumenty. Lokum spełnia nasze oczekiwania, dając szereg możliwości, które od pierwszych dni wykorzystujemy, aby doskonalić warsztat.

Wymodelowany świat

– W przeszłości modelarnia często była przenoszona. Teraz, w odnowionym „Katoliku”, również my wreszcie mamy swoje lokum – mówi Karol Więczkowski, instruktor z Modelarni „Hobby”. – To duże pomieszczenie, są stoły i jest sporo miejsca. Dysponujemy ponadto narzędziami: podstawowymi i zaawansowanymi, których ze względu na bezpieczeństwo używa tylko opiekun. Pomieszczenie jest rewelacyjne. Lepszego nie mogliśmy sobie wymarzyć.

Młodzi modelarze pracują pod okiem Jana Więczkowskiego – inicjatora tego przedsięwzięcia, posiadacza tytułu „Zasłużony dla Rypina” – oraz jego syna: Karola. Podczas zajęć powstają modele pływające i latające, zdalnie sterowane, szybownice i elektroszybownice, a nawet balony na ogrzane powietrze. Ograniczeniem jest tylko wyobraźnia. Zresztą, najlepsze konstrukcje powstają wtedy, gdy trzeba polegać właśnie na niej.

– Tata prowadził modelarnię od lat 90. XX wieku. Siłą rzeczy, te wszystkie samoloty i okręty były codziennie wokół mnie – w domu, w piwnicy, wszędzie – opowiada Karol. – Do samej modelarni oczywiście też mnie zabierał. Co tu dużo mówić: zaraził mnie swoją pasją. Mnie zresztą modelarstwo uspokaja. Można się przy nim wyciszyć. Ale tylko wtedy, gdy pracuję sam. Z młodzieżą oczywiście jest inaczej – tu jedna osoba chce porady, inna zapyta, co dalej. Nie ma możliwości, byśmy wszyscy robili ten sam model, bo każdy jest na innym etapie. Uwielbiam ten moment, gdy nic nie mamy. To najpiękniejsze w modelarstwie. Dysponujemy tylko listewkami, styropianem, jakąś sklejką. Potem rozrysowujemy na tych materiałach różne wymiary. Sklejamy, szlifujemy i powstaje dzieło. Rzeczy, które dla innych mogą być śmieciami, nam służą jako baza do budowy: skrzynki po cytrusach, styropian. Oczywiście, są też prostsze zestawy – z elementami do złożenia, niczym klocki Lego. Wolę jednak te, nad którymi trzeba dłużej popracować. One sprawiają najwięcej frajdy.

Koronkowa robota. Właśnie tak wygląda codzienność w modelarni. Uczestnicy zajęć budują tu swój mikroświat. A gdybyś chciał do niego wejść i zagościć na dłużej...

– Jeśli ktoś ma odrobinę zdolności manualnych, powinien dać radę – zapewnia Karol. – U nas można się nauczyć ciąć materiał, sklejać, obrabiać surowce, wykorzystywane w modelarstwie. Spotykamy się dwa razy w tygodniu. Początkujący zaczyna od prostego modelu z kartonu. Nowi modelarze muszą ponadto opanować kilka pojęć, wiedzieć, że samolot składa się z kadłuba, statecznika poziomego i pionowego, skrzydeł. Chcemy zachęcić jak najwięcej młodych ludzi do majsterkowania. To nie zawsze jest łatwe, tego typu hobby często przegrywa z komputerami i smartfonami. Są jednak jeszcze pasjonaci, którzy mają zapał. Osobiście uwielbiam samoloty. Tata też je lubi, wciąż ma też wielki sentyment do statków. Kiedyś jeździł na zawody balonowe, gdzie prezentował balony z bibuły: dwumetrowe na ogrzane powietrze; odnosił ponadto sukcesy w aeroklubach z szybowcami. Obecnie pracujemy z młodszą młodzieżą.

Jak rodzina zastępcza

W Centrum Aktywności Społecznej swoje miejsce ma też starsza młodzież. Dzięki tym ludziom możemy zresztą przededefiniować życie, docenić drobnostki, na które już dawno przestaliśmy zwracać uwagę. Seniorzy chętnie angażują się w życie miasta, organizują spotkania i zajęcia. Teraz będzie ich jeszcze więcej, bo w nowym budynku mają swoje biura i dużo miejsca na samorealizację.

– Odnowiona sala balowa zapiera dech w piersiach. Już w niej tańczyliśmy i organizowaliśmy imprezy – zachwyca się Barbara Dąbrowska, przewodnicząca Klubu Seniora „Srebrny Włos”. – W budynku ponadto są schludne łazienki, jest rozbudowana kuchnia. W końcu mamy biuro! Dotąd nie posiadaliśmy takiej siedziby, trochę się błaskaliśmy z miejsca na miejsce. Dzielimy je z diabetykami. Dyżurujemy we wtorki. Każdy może przyjść, napić się z nami kawy, zadać pytania, porozmawiać. Jesteśmy otwarci na nowych członków. Są zresztą telefony w tej sprawie. Jak na nowoczesnych seniorów przystało, mamy swojego Facebooka i regularnie go aktualizujemy. Dodatkowo korzystamy z sali do zajęć muzycznych, w której ćwiczą nasi chórzysci. Jest też pomieszczenie konferencyjne do mniejszych spotkań czy zebrań członków klubu.

– My dzielimy biuro z Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Ono bardzo pomaga w pracy – dodaje Józef Wilanowski, prezes Klubu Seniora „Wrzoty”. – Mamy komputer, możemy sporządzać pisma, pisać teksty piosenek dla zespołu wokalnego. Również posiadamy profil na Facebooku. Jeśli ktoś jest zainteresowany naszą ofertą lub organizowanymi przez nas potańcówkami, to zapraszam do kontaktu.

Członkowie obu klubów lubią swoje towarzystwo. Wiedzą, że zawsze mogą na siebie liczyć. I że w drugim człowieku znajdą zrozumienie i życzliwość – tak potrzebną w obecnych, coraz bardziej zabieganych czasach.

– Prowadzimy próby wokalne i zawsze ciekawie spędzamy czas – mówi pani Barbara. – Na Wielkanoc ozdabialiśmy jajka metodą decoupage, teraz będziemy robić kwiaty z bibuły. Staram się aktywizować ludzi, wyrwać ich z domów. Nie chodzi o to, by klub po prostu istniał, ale by ciągle coś się działo. W tym roku obchodzimy 50. rocznicę powstania „Srebrnego Włosa” i przygotowujemy się do tej uroczystości. Planujemy dekorację grobów przed Wszystkimi Świętymi, a później ozdoby bożonarodzeniowe. Regularnie organizujemy imieniny naszych członków. Radośnie, przy tortcie i śpiewach, by każdy poczuł się wyjątkowo w swoim dniu. Starsi ludzie tak bardzo chcą być potrzebni.

– Chodzi o dynamikę i obecność w życiu miasta – zapewnia pan Józef. – Organizujemy warsztaty, imprezy, obchodzimy Dzień Seniora. Chętnie współpracujemy z innymi klubami, wymieniamy się z nimi doświadczeniami, jeździmy do nich, oni również odwiedzają nas. Nowa przestrzeń w „Katoliku” daje mnóstwo możliwości. Wcześniej też mogliśmy korzystać z niektórych pomieszczeń, ale jeśli chodzi o wygodę i estetykę po remoncie to jak dzień a noc. Łazienki teraz są na każdym piętrze, do tego zamontowano windę. Jej wcześniej nie było, a teraz ułatwia dostęp osobom, które mają problem z poruszaniem się, a chcą być aktywne. Bo my w ogóle jesteśmy aktywni. Wielu naszych seniorów straciło współmałżonka. Dzięki tej integracji mogą rozwijać pasje, nie czuć samotności czterech ścian. Klub jest dla członków jak rodzina zastępcza.

Idę do nieba!

Barbara Dąbrowska nie tylko prowadzi klub „Srebrny Włos”. To także prezeska rypińskiego oddziału Polskiego Związku Diabetyków. Seniorka doskonale wie, jak toczyć walkę o zdrowie.

– Jako diabetycy również mamy swój lokal w „Katoliku” i własny harmonogram – mówi pani

Barbara. – Duże znaczenie mają wykłady z panem doktorem Wasilewskim. Lekarz opowiada nam o cukrzycy – zaleceniach względem tego schorzenia i możliwych powikłaniach. Dzięki nim poszerzamy wiedzę o naszej chorobie. A ona naprawdę potrafi uprzykrzyć życie. Nie tracimy jednak nadziei. Przekazujemy zdobytą wiedzę, udzielamy sobie nawzajem wsparcia i po prostu cieszymy się tym, co mamy.

Wsparcie drugiego człowieka jest bezcenne na każdym etapie życia, niezależnie od wieku. Do Centrum Aktywności Społecznej przychodzą też dzieci obciążone trudnymi sytuacjami rodzinnymi. W budynku funkcjonuje świetlica terapeutyczna, dzięki której łatwiej uporządkować emocje.

Po wielu latach świetlica terapeutyczna zyskała nowy lokal w Centrum Aktywności Społecznej – mówi Marta Kubas-Trędewicz, kierowniczka rypińskiego MOPS-u. – To przestrzeń wsparcia dla dzieci ze środowisk potrzebujących pomocy w wychowaniu. Podopieczni mogą się tu uczyć, rozwijać swoje umiejętności. Wyrównujemy braki edukacyjne, przeprowadzamy ćwiczenia na różnych ścieżkach terapeutycznych. Jednym słowem: dzieci spędzają czas jak w rodzinie, przyjaźnią się, kolegują. Nazwały zresztą tę świetlicę „Niebo”. Wszyscy są tu bezpieczni, otoczeni opieką specjalistów.

Nauka bez granic

Zyskując swoje miejsce w „Katoliku”, zyskaliśmy wreszcie swój dom – przekonuje Daniela Kędziorska, prezeska Stowarzyszenia Dobrzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rypinie. – Do tej pory, dzięki życzliwości dyrektorów szkół i instytucji miejskich, „wędrowaliśmy z miejsca na miejsce”. Dziś mamy do dyspozycji świetnie wyposażone biuro, salę konferencyjną i inne pomieszczenia, w których mogą odbywać się wykłady, spotkania towarzyskie, zajęcia. Dla słuchaczy uniwersytet jest najdoskonalszą chyba formą spędzania wolnego czasu w aktywny sposób. Łącząc przyjemne z pożytecznym, tworzymy wspólnotę, która chętnie razem doskonali swoje umiejętności, bawi się, ma poczucie spełnienia, po prostu cieszy się życiem!

Stowarzyszenie Dobrzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku w Ry-

pinie prowadzi działalność od 2010 roku. Obecnie zrzesza 99 słuchaczy – seniorów, którzy aktywnością w pracach uniwersytetu manifestują chęć doskonalenia się i radośniego spędzania wolnego czasu. W trosce o rozwój psycho-fizyczny biorą oni udział w przedsięwzięciach edukacyjnych, w zajęciach języka angielskiego, klubach zainteresowań, wyjazdach do opery, teatru, na koncerty symfoniczne, w wycieczkach czy turnusach rehabilitacyjnych.

Zajęcia nauki języka angielskiego odbywają się raz w tygodniu, spotkania klubowe (kluby: turystyczno-krajoznawczy, interesującej książki, kulinarny, poezji i muzyki klasycznej) raz w miesiącu, zajęcia rekreacyjno-sportowe – co tydzień, a wykłady dwa razy w miesiącu – wylicza Daniela Kędziorska. – Każdego roku, wczesnym latem, wyjeżdżamy na turnus wypoczynkowy nad morze, w okresie jesiennym wybieramy wycieczki w góry. Oprócz zorganizowanych dotąd wyjazdów krajowych na szczególne wyróżnienie zasługują zagraniczne: Litwa, Ukraina, Czechy, Hiszpania. Dzięki współpracy z Urzędem Miasta od kilku lat realizujemy zadania w ramach działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, pozyskując wsparcie finansowe. W ramach współpracy z Dobrzyńskim Uniwersytetem Ludowym uczęszczaliśmy na zajęcia języka angielskiego dla początkujących i zaawansowanych, uczestniczyliśmy w zajęciach jogi, aqua aerobiku, braliśmy udział w warsztatach wikliniarskich, ceramicznych. Bierzemy aktywny udział w uroczystościach miejskich i powiatowych, na które jesteśmy zapraszani. W przyszłości mamy zamiar pozyskać finanse na realizację naszych pasji w formie projektu LGD, współtworzonego z Urzędem Miasta i rozpocząć przygotowania do przyszłorocznego jubileuszu 15-lecia naszego UTW. Działania kierujemy także w stronę potrzebujących pomocy. W ubiegłych latach dwukrotnie braliśmy udział w akcji „Szlachetna Paczka”, wspieraliśmy finansowo uchodźców z Ukrainy, a także zakupiliśmy słodycze dla ich dzieci. W ubiegłym roku akademickim, dzięki szczodrości naszych słuchaczy, przygotowaliśmy „Wielką Paczkę” dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Ugoszczu,

a w tym włączyliśmy się w pomoc dla powodzian (zebraliśmy 4210 zł).

– Obserwowałem, jak podmioty z „Katolika” organizowały zbiórkę dla powodzian – dodaje Wawrzyniec Turowski. – Takich punktów w Rypinie było kilkanaście, do każdego można było przynosić dary. Ludzie, działający w Centrum Aktywności Społecznej, też intensywnie działali, zbierając przez tydzień artykuły spożywcze i higieniczne. To była bezinteresowna pomoc. Było też współdziałanie, tak cenne w kryzysowych sytuacjach. Gdy wiele osób połączy siły, powstają ważne rzeczy. Trzeba mieć po prostu otwarte serce. A ci ludzie je mają, są życzliwi, pełni empatii. Cieszę się, że jako Rypiński Dom Kultury możemy z nimi współpracować.

Miasto nie jest wielkie, wszyscy gramy razem

Ulice Rypina układają się w opowieść o mieście, które przetrwało zabory, wojnę oraz komunizm. O mieście czterech kultur, w którym synagogę od cerkwi dzieliło kilka minut drogi, a kościół katolicki od protestanckiego przecinała jedna ulica. Właśnie tu, na tym przecięciu, stoi Centrum Aktywności Społecznej – budynek, w którym również dziś krzyżują się losy ludzi o różnej wrażliwości. Idea z dwudziestolecia międzywojennego nie straciła aktualności. Nie pogrzebały jej kule Wermachtu, nie ocenzurował Peerel. Nawet nazwa osi priorytetowej „solidarne społeczeństwo” idealnie oddaje klimat tego miejsca. Jak śpiewa Roger Waters na płycie „The Wall”: „Razem stoimy, podzieleni upadamy”.

– Ofertę Centrum Aktywności Społecznej w przyszłości można poszerzyć – uważa Andrzej Szalkowski. – Budynek ma ogromny potencjał. Kiedyś mógłby być inkubatorem przedsiębiorczości pozarządowej, w którym tworzone by kreatywne projekty edukacyjne, gdzie na przykład działałby rękodzielniczy i gdzie odbywałyby się różne formy terapii. Wszystko ponad podziałami, w integracyjnych duchu, łączącym dzieci, młodzież, ich rodziców i dziadków.

– Remont dał „Katolikowi” nowe życie – dodaje Wawrzyniec. – Stowarzyszenia i organizacje, które znalazły tu miejsce, mogą działać bezpłatnie. Sale wykorzystuje także rypiński samorząd – do różnych uroczystości, gal czy konferencji. To jednak coś więcej niż piękne, odnowione mury. Powstała wspólnota. Do tej pory wspominane jednostki działały na własną rękę. To po prostu były osobne instytucje. Teraz ci ludzie działają razem, organizują wspólne wydarzenia. Narodziła się między nimi więź. Wszyscy tworzą pod jednym dachem i szyl-dem. Czują, że to nie tylko miejsce do pracy i realizowania pasji, ale w pewnym sensie drugi dom.

(MG), fot. nadesłane

DOBRCZE TO WIEDZIEĆ

Ruszyło nowe świadczenie

1 października ruszył nabór wniosków o nowe świadczenie wspierające rodziców małych dzieci w łączeniu aktywności zawodowej z życiem rodzinnym. Pieniądże trafią do rodziców maksymalnie po 2 miesiącach od złożenia wniosku, co ważne – z wyrównaniem. Aktywny Rodzic to nowy program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej skierowany do rodziców najmłodszych dzieci – od roku do ukończenia 3 lat. Daje on rodzicom swobodę wyboru sposobu opieki nad maluchami, wprowadzając trzy nowe świadczenia w wysokości nawet do 1500 zł miesięcznie.

Rodzicu, złóż wniosek!

Nabór wniosków w ramach programu Aktywny Rodzic rozpoczął się 1 października. Tak jak w przypadku dotychczas funkcjonujących programów, wnioski można składać do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dobrze znanymi rodzicom kanałami: Platformę Usług Elektronicznych (PUE)/eZUS; aplikację mobilną mZUS; portal Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Emp@tia empatia.mpips.gov.pl; bankowość elektroniczną, jeśli bank uruchomił taką usługę – lista banków jest dostępna na stronie ZUS. Pieniądże trafią na konta rodziców maksymalnie po dwóch miesiącach od złożenia wniosku, co ważne – z wyrównaniem od miesiąca złożenia wniosku. Dlatego nie warto zwlekać.

Z jakiego świadczenia mogą skorzystać?

Rodzice mogą wybrać jedno z trzech dostępnych świadczeń: aktywni rodzice w pracy, aktywnie w żłobku lub aktywnie w domu. Otrzymać można nawet 1500 zł dofinansowania na opiekę nad małym dzieckiem, a w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami – do 1900 zł. Aby skorzystać ze świadczenia nie trzeba spełnić żadnego kryterium dochodowego, a korzystanie z programu nie wpływa na inne świadczenia. Wniosek można złożyć w dowolnym momencie. Wypłata świadczenia nastąpi najpóźniej dwa miesiące od dnia złożenia wniosku, z wyrównaniem.

Zmieniła się Twoja sytuacja? To nie problem!

Aktywny Rodzic to program elastyczny. Istnieje możliwość wielokrotnej zmiany decyzji co do formy świadczenia w trakcie trwania programu – czyli rezygnacji z jednej formy wsparcia i przejścia na drugą. Ważne jest jednak, że na to samo dziecko za dany miesiąc może być wypłacone tylko jedno świadczenie. Świadczenie przysługuje na każde dziecko w rodzinie. Co to oznacza? Rodzice będą mogli skorzystać z różnych świadczeń na każde ze swoich pociech.

Masz wątpliwości? Więcej informacji tutaj

W razie wątpliwości zachęcamy do kontaktu pod numerem telefonu (22) 560 16 00. Infolinia ZUS jest dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 7-18. Więcej informacji na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/pytania-i-odpowiedzi---program-aktywny-rodzic>.

Podziwiali rolnicze cuda techniki

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ ➤ Międzynarodowa Wystawa Rolnicza AGRO SHOW Bednary 2014 to największa plenerowa wystawa rolnicza w Europie. W tym roku po raz kolejny odwiedzili ją również uczniowie z nauczycielami: P. Drużyńskim, P. Szczepańskim oraz M. Kęderem z Zespołu Szkół im. ZMW w Dobrzyniu nad Wisłą

Na targach tych prezentowali się producenci, importerzy i dealerzy najnowszych i najnowocześniejszych maszyn i urządzeń rolniczych. AGRO SHOW to również kompleksowa wystawa, podczas której swoją aktualną ofertę pokazują producenci nawozów, nasion, środków ochrony roślin, firmy z sektora finansowego i innych branż związanych z rolnictwem. Dzięki temu wszystkie osoby odwiedzające wystawę mają możliwość zapoznania się z kompletną ofertą środków produkcji i usług dla rolnictwa. Mogą też

spotkać się bezpośrednio z przedstawicielami wszystkich liczących się instytucji i agencji związanych z branżą rolniczą.

Wystawa ta co roku gromadzi wszystkie czołowe krajowe i światowe marki maszyn i urządzeń rolniczych. Każdego roku na wystawie prezentuje się kilkaset firm z szeroko pojętej branży rolniczej. AGRO SHOW to miejsce spotkań, wymiany poglądów, pomysłów, doświadczeń ludzi związanych z rolnictwem.

– Uczniowie z opiekunami mogli zobaczyć na żywo nowo-

czesne maszyny rolnicze, systemy upraw oraz rozwiązania technologiczne, które wspierają efektywność pracy w rolnictwie. Przede wszystkim umacnia się trend dążący do całkowitej automatyzacji rolnictwa. Coraz więcej firm stawia na ultranowoczesne, samojezdne roboty polowe, które z czasem mają zastąpić ludzkie ręce w czynnościach takich jak pielenie czy opryskiwanie. Jednym z nich jest opryskiwacz Agrifac Condor System ze wspomaganie powietrzem. Jego technologia dawkowania sprawdza się nawet

w przypadku gęstych upraw – racjonalizują nauczyciele z ZS w Dobrzyniu nad Wisłą.

Z uznaniem spotkał się także autonomiczny robot firmy Roboti, który samodzielnie może pełnić rolę chwastownika, bez żadnej obsługi ze strony człowieka. Inne nowinki technologiczne to nowy zbiornik Tank Master firmy Kingspan, ultranowoczesny chwastownik Thulit od firmy Lemken,

rozsiewacz do nawozów marki SIPMA – Optimus Pr, czy nadbudowany siewnik Saterra od Kverneland. W tym roku wystawa

miała szczególne znaczenie, ponieważ obchodziła swoje 25-lecie i pojawiły się na niej specjalne atrakcje, strefy pokazowe oraz liczne premiery nowoczesnych maszyn i narzędzi, co sprawiło, że AGRO SHOW było niezapomnianym wydarzeniem dla wszystkich jej uczestników.

Jubileuszowa edycja AGRO SHOW Bednary 2024 była to doskonałą okazją do poznania najnowszych rozwiązań, które zmieniają oblicze współczesnego rolnictwa.

(ak), fot. nadesłane

Muzyk od kulis

POSTAĆ ▶ Ignacy Jan Paderewski to postać w Polsce znana, ale jednocześnie mniej niż 10% Polaków kojarzy którykolwiek z jego utworów. Przeszedł do historii nie tylko dzięki muzyce, ale także charakterowi i poczynaniom politycznym. Aby lepiej go poznać, przedstawiamy kilka anegdot związanych z jego życiem

Paderewski miał problematyczne dla obcokrajowców nazwisko. Jego brzmienie miało jednak pewne odniesienie do historii i było przepowiednią. Ten słynny kompozytor urodził się w 1860 roku. W tym samym roku delegacja polskich polityków udała się do cara Rosji, by tam wyjednać autonomię dla Polski, której część znajdowała się pod rosyjskim zaborem. Car już na początku spotkania miał po francusku powiedzieć „žadnych złudzeń Panowie”. W języku francuskim zapisać można to jako „Pase de reves Messieurs!” Lata później mówiono, że Paderewski (Pas de reves ski) pokazał carowi, że Polacy jednak odzyskali niepodległość.

Paderewski miał zresztą okazję zagrać przed carem. Według legendy podczas występu car miał zagadać się z którymś z arystokratów. Paderewski przerwał koncert i czekał. Gdy car zapytał dlaczego nie gra, ten miał odpowiedzieć: „Kiedy Najjaśniejszy Pan mówi, nam milczeć należy”. Uczynił to jednak z dużym sarkazmem, więc polecono mu kolejnego dnia opuścić stolicę Rosji. Paderewski motyw ten powtarzał wiele razy. Gdy pewnego razu miał zagrać na bis, rozpoczynał utwór aż 3 razy. Za każdym razem, gdy ktoś wymykał się z widowni.

W Australii będąc już doświadczonego muzykiem, odgrywał koncert przed lokalnymi władzami. Gdy na salę wszedł gubernator, zagrano hymn brytyj-

ski (tak kazał protokół dyplomatyczny). Paderewski ani myślał przerywać koncert. Gubernator był wściekły. Kolejnego dnia nasz kompozytor grał kolejny koncert w Australii i postanowił sam zagrać na początku hymn brytyjski. Publiczność była zachwycona.

W czasach nauki gry na fortepianie Paderewski udał się na ferie do Zakopanego. Tu poznał znanego góralskiego muzyka - Bartka Obrochtę. Pianista pragnął poznać muzykę Podhala. Paderewski zajmował jeden, skromny pokój. Obrochta wspominał, że muzyk miał idealny słuch:

- A pojętny był okrutnie. Co jo nutę wywiedę, on już ją chwycił. Jo pod nogę, on pod nogę. Te palce to mu ino śmigały po tym fortepianie.

Paderewski mieszkając w Szwajcarii, udzielał darmowych lekcji fortepianu dla najbardziej zdolnych polskich pianistów. Był surowy i wymagający. Uwielbiał rzucać uczniom cięte uwagi. Jeden z nich miał psychicznie nie wytrzymać wytykania błędów przez mistrza. Grał coraz gorzej, pocił się. W końcu Paderewski rzucił: „jeśli pan nie przestanie lekceważyć moich wskazówek, nie dostanie pan zupy na obiad!” To rozładowało napięcie i uczeń dograł utwór do końca.

Pewnego razu Paderewski przebywał w Londynie. Tu na jednym z budynków zauważył napis głoszący, że Panna Stimson - uczennica mistrza Paderewskie-

go - udziela lekcji gry. Mistrz nie miał nigdy takiej uczennicy, więc postanowił sprawdzić o co chodzi. Gdy się przedstawił, kobieta zaczęła płakać i przepraszać. Powiedziała, że żyje tylko z dawania lekcji i nazwisko Paderewski miało zachęcić klientów. Kompozytor poprosił kobietę o zagranie czegoś na fortepianie. Po paru sekundach miał pierwsze uwagi. Kobieta zносила uwagi i docinki mistrza przez dwie godziny. Na koniec stwierdził: „...teraz może pani mówić, że była uczennicą Paderewskiego”.

Powodem anegdot była fryzura Paderewskiego - srebrna, rozwichrzona grzywa początkowo budziła zakłopotanie. Obawiano się czy publiczność zaakceptuje artystę, który „nie uznaje grzebień”. W USA, gdzie koncertował, pojawiła się nawet pewna anegdota z tym związana. Kompozytor miał przechadzać się miastem i zostać zahaczonym przez pucybuta. Paderewski grzecznie stwierdził, że jego buty są czyste, ale chłopiec mógłby się wykapać, więc da mu dolara, jeśli ten wróci do niego czysty. Chłopak wykapał się w fontannie i powrócił. Powiedział także, że Paderewski może zatrzymać dolara na fryzjera.

Na koniec dodajmy jeden z cytatów Paderewskiego, odnoszący się nie tylko do jego żony, ale każdej innej: „Droga do sukcesu jest pełna kobiet popychających mężów.”

XX wiek

Impreza z dodatkiem

W 1929 roku w Dobrzyniu nad Drwęcą pojawił się nowy trend - cykliczne bójki na zabawach. Ogólnie ludzie znacznie częściej, już dawniej sięgali po argument pięści.

Diennik Pomorski z 1929 roku alarmował, że niemal każda zabawa organizowana w Dobrzyniu kończyła się bójką. Po tej z 26 grudnia kilka osób zostało poważnie rannych. Bójki określono jako zjawisko zastraszające. Brutalne zakończenia zabaw były charakterystyczne także dla zaboru pruskiego. W 1919 roku w Elgiszewie zabawa zakończyła się potężną bójką między młodzieżą polską, a niemiecką. Podobnie było w okresie już po odzyskaniu niepodległości w Czystochlebiu pod Wąbrzeźnem. Przeważnie powodem bójek były jednak względy logistyczne. Na zabawy w miastach jak Dobrzyń docierało sporo kawalerów z okolicznych wsi. Płeć żeńska nie mogła opuścić wsi i iść do Dobrzynia samodzielnie. W sali domu ludowego tworzyła się przewaga mężczyzn nad kobietami i tak dochodziło do bójek. Jeszcze gorzej działo się, gdy obcy kawaler brał do tańca miejscową dziewczynę. To niemal zawsze kończyło się kilkoma wybitymi zębami.

Istniał osobny rodzaj uczestników zabaw zwanych bijakami

(pw)

XX wiek

Konkurs pod psem?

Wiosną 1939 roku w Niedźwiedziu pod Wąbrzeźnem doszło do nietypowego wydarzenia - konkursu wyźłów. Konkurs podzielił pomorskich myśliwych.

Konkursy wyźłów były przygotowywane w okresie międzywojennym przez Pomorską Wojewódzką Radę Łowiecką co roku w okolicach Chojnic. Minusem tej lokalizacji był fakt, że na konkurs zawsze przyjeżdżały te same psy i ci sami hodowcy. Chcąc zainteresować innych hodowców, w 1938 roku postanowiono, że konkurs zostanie przeniesiony w okolice Wąbrzeźna - do Niedźwiedzia.

Konkurs nie wypadł zbyt efektownie, ponieważ do Niedźwiedzia przywieziono... 9 psów. Skrócono go z dwóch do jednego dnia. Jednym z elementów konkursu była „praca wodna”. Do tej próby wykorzystywano kaczki, którym przycinano

lub bitnikami. To oni rozpoczynali festiwal wymachiwania pięściami. Do ich sprowokowania wystarczyło jedno krzywe spojrzenie. Istniał kodeks honorowy. Nie walczono jeden na jednego, a całymi grupami. Starsi mężczyźni obecni na zabawie nie przerywali walki, uznając to za honorowy sposób załatwienia spraw. Również na wsiach istniały silne rywalizacje między poszczególnymi miejscowościami. Wiele jest opowieści na przykład o rozstrzyganiu sporów na górze rozdzielającej wsie Gałczewo i Gałczewko pod Golubiem-Dobrzyniem.

Większość bójek toczyła się z użyciem pięści i kopania. Później do gry wchodziły narzędzia, np. noże. Noszono je zazwyczaj w cholewkach butów. Była to swego rodzaju polisa ubezpieczeniowa. Najpopularniejszą bronią były sztachety od płotów, krzesła, talerze, garnki, orczyki, młotki i inne. Bywało, że podczas bójki zniszczeniu ulegała kuchnia, ponieważ młodzi rzucali w siebie fajerkami i garnkami.

(pw)

(pw)

Polsko-krzyżackie sądy

ŚREDNIOWIECZE ▶ W jednym z poprzednich numerów naszego tygodnika pisaliśmy o wojnie polskie-krzyżackiej z pierwszej połowy XIV wieku i bitwie pod Płowcami z 1331 roku. Dziś kontynuujemy ten temat i przybliżamy jak wyglądały rozmowy pokojowe, które zakończyły się podpisaniem słynnego pokoju w Kaliszu w 1343 roku

Mimo polskiego sukcesu w bitwie pod Płowcami w 1331 roku, latem 1332 roku Krzyżacy opanowali całe Kujawy. W odpowiedzi na to Władysław Łokietek, wsparty przez Węgrów, uderzył 15 sierpnia 1332 roku przez Mazowsze na ziemię chełmińską, ale jego wojska znalazły się w okrążeniu i rozpoczęto mediacje przy udziale legata papieskiego Piotra z Alwerni zakończono rozejmem.

Rozejm miał obowiązywać do Zielonych Świątek w maju 1333 roku, jednak jego końca nie doczekał już król Władysław Łokietek, który zmarł 2 marca 1333 roku. Krótko przed swoją koronacją odbyła 25 kwietnia przysięga król Kazimierz III Wielki przedłużył rozejm o rok, a następnie jeszcze dwukrotnie o kolejne lata. Zdecydował się też liczyć na wsparcie papieża, a nie na mediacje pokojowe ze strony Węgier i Czech.

Z uwagi na wielostronność konfliktu i zmieniającą się sytuację polityczną w Europie Środkowo-Wschodniej negocjacje w sprawie zawarcia pokoju przedłużyły się. W tym czasie zawarto kilka układów dwu- i kilkustronnych, które porządkowały kwestie, które tylko w pewnym stopniu miały wpływ na wojnę.

W 1335 roku zawarto rozejm polsko-czeski w Trenčynie. Jeszcze w listopadzie tegoż roku, a następnie latem 1338 roku odbyły się dwa zjazdy w Wyszehradzie, które regulowały głównie sprawy polsko-czeskie i – wstępnie – polsko-krzyżackie. W wyniku I zjazdu Polska miała odzyskać Kujawy i ziemię dobrzyńską. Jan Luksemburski zrzekł się tytułu króla Polski w zamian za 20 tys. kop groszy praskich. Zwarto też sojusz polsko-węgiersko-czeski przeciwko Habsburgom. Drugi zjazd przyniósł kolejne rozstrzygnięcia: potwierdzono sukcesję Andegawenów w Polsce po bezpotomnej śmierci Kazimierza III; z kolei po bezpotomnej śmierci ks. ruskiego Jerzego II jego księstwo (Ruś Halicka) miał odziedziczyć Kazimierz

Kazimierz III Wielki na portrecie Jana Matejki z cyklu Poczet królów i książąt polskich

III; Jan Luksemburski zaś zagwarantował dojście do skutku przygotowywanego przez Polskę procesu z Krzyżakami, w zamian za zrzeczenie się króla polskiego praw do zhołdowanych (w 1327 i 1329) księstw śląskich i ks. plockiego.

Po dłuższych przygotowaniach król Kazimierz zdecydował się wystąpić na drogę sądową przeciwko Krzyżakom. Liczono, że dobre stosunki z papieństwem i bezstronność sędziów zapewnią lepszy werdykt niż postanowienia I zjazdu w Wyszehradzie. Prośbę o wszczęcie procesu Kazimierz wystosował na przełomie 1337/1338. Proces rozpoczął się 4 lutego 1339 roku w Warszawie i trwał do połowy września. W wyniku przesłuchań i zapoznania się z dokumentami sędziowie wydali wyrok niezwykle korzystny dla Królestwa Polskiego: Zakon Krzyżacki miał zwrócić Pomorze Gdańskie, Kujawy, ziemię dobrzyńską i chełmińską oraz kasztelaninę michałowską. Dodatkowo

Krzyżacy mieli pokryć koszty sądowe i zapłacić Polsce sumę 194 500 grzywien srebra. Rycerze zakonnicy odwołali się jednak od wyroku do papieża Benedykta XII. Papież nakazał 22 czerwca 1341 roku przeprowadzenie dochodzenia specjalnie powołanej komisji, w skład której weszli biskupi: miśnieński Withego II z Colditz (po jego śmierci w 1342 bp Jan I z Nowego Isenburgu), krakowski Piotr z Falkowa oraz chełmiński Otton. Komisja ta działała prawdopodobnie do momentu zawarcia pokoju w 1343 roku.

Z uwagi na zaangażowanie polskie od 1340 roku na Rusi Halickiej po śmierci ks. Jerzego II sprawa pokoju stała się dla Kazimierza III rzeczą pilną. Ostatecznie warunki pokoju uzgodniono w lipcu 1343 roku w Kaliszu, a król polski i wielki mistrz Ludolf König von Wattzau zaprzysięgli postanowienia w Wierzbicanach 23 lipca.

Pokój ten oznaczał ustępstwa terytorialne ze strony Polski, lecz z punktu widze-

nia polskiej racji stanu musiał zostać zawarty. Mimo wyroku papieskiego sądu polubownego, stwierdzającego że Pomorze Gdańskie, ziemia chełmińska i michałowska należą do Polski, zakon krzyżacki nie oddał ich dobrowolnie.

Papież Benedykt XII nie podtrzymał postanowień procesu warszawskiego, zlecając ponowne zbadanie zasadności roszczeń Polski do spornych ziem. Następcą Benedykta XII, Klemens VI okazał się sprzymierzeńcem Krzyżaków. W tych warunkach Kazimierz III Wielki mógł albo z nimi walczyć, albo zawrzeć pokój. Król wybrał to, co uważał za rozwiązanie mniej szkodzące Królestwu Polskiemu, czyli pokój. Krzyżacy byli wtedy u szczytu swojej potęgi i wynik ewentualnej wojny byłby prawdopodobnie dla Polski niekorzystny. W wyniku postanowień traktatu, Kazimierz III Wielki miał się zrzec tytułu pana i dziedzica Pomorza w tytulaturze i na pieczęciach.

Uznawano jednakże zasadę wcześniejszego zwierzchnictwa króla polskiego nad Pomorzem, ziemią chełmińską i michałowską, Kazimierz Wielki nie potwierdzał Zakonowi praw do Pomorza ani nie nadawał go Krzyżakom, zrzekał się jedynie wszelkich praw do tych ziem. Formuła, że była to darowizna (jałmużna) króla wobec Zakonu oznaczała, że z jednej strony Krzyżacy uznawali, że ziemię tę były wcześniej polskie (co poprzednio negowali), a jednocześnie mogło być teoretycznie podstawą roszczeń rewindykacyjnych, gdyby na przykład obdarowani Krzyżacy okazali niewdzięczność.

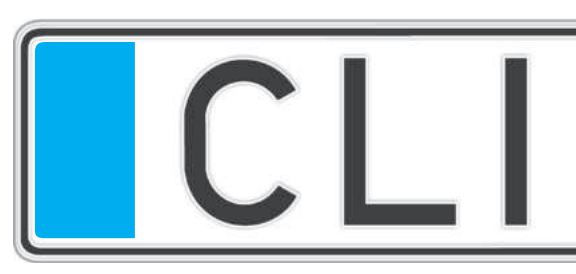
Już w samym żądaniu Krzyżaków, aby król zrzekł się praw do Pomorza, kryło się jednak uznanie go (zwłaszcza po rezygnacji z pretensji do korony polskiej Jana Luksemburskiego) za prawowitego dziedzica tych ziem. Dużym sukcesem dyplomacji polskiej było zrezygnowanie z wypracowanej w 1335 r. w Wyszehradzie (podczas arbitrażu władców Węgier i Czech) formuły „Pomorza jako wieczystej jałmużny” dla Zakonu. Tym samym w traktacie kaliskim król polski dawał jasno do zrozumienia, że został zmuszony do zrzeczenia się praw do Pomorza, a formuła wieczysta jałmużna byłaby zbyt dużym nadużyciem dla ziem, które tak naprawdę należały się Polsce, a bezprawnie zostały przez Krzyżaków zajęte w 1308 r. Jednocześnie król polski stawiał się dobroczyńcą i patronem zakonu, który został zobowiązany do pomocy wojskowej i honorowych danin w pieniądzu i w naturze. W wypadku podjęcia przez Zakon walki przeciw Polsce, tracił on teoretycznie prawa do otrzymanych darowizn.

Warunki pokoju kaliskiego, mimo odsunięcia w czasie możliwości odzyskania ziem pomorskich, miały niezwykle ważne znaczenie w ugruntowaniu idei ich zjednoczenia z Królestwem.

Opr. (Szyw)
fot. domena publiczna

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU LIPNOWSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Rolnictwo Zwierzęta

Sprzedaż kurek odchowanych dostawa gratis.
tel. 503-508-148

Numer alarmowy

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Sportowa 16a
tel. 54 288 65 62
87-600 Lipno
numer alarmowy 998
lub 112 z telefonów kom.

Komenda Powiatowa Policji
ul. Platanowa 1
87-600 Lipno
tel. 54 231 86 00
numer alarmowy 997
lub 112 z telefonów kom.

Wodne Ochotnicze
Pogotowie Ratunkowe
Pl. 11-go Listopada 13a
87-600 Lipno
tel. 787 739 432

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Lipnie
ul. Plac Jana Dekerta 8
tel. 54 288 42 11

Starostwo Powiatowe w Lipnie
ul. Jana Sierkaowskiego 10b
tel. 54 287 20 39

Urząd Gminy Lipno
ul. Mickiewicza 29
tel. 54 288 62 00

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Wymyślińska 2
87-630 Skępe
tel. 54 287 84 00

Urząd Skarbowy w Lipnie
ul. Stanisława Staszica 4
tel. 54 414 83 00

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Stefana Okrzei 7
87-600 Lipno
tel. 52 288 67 00

PKS Dworzec Autobusowy
ul. 22 Stycznia 2
tel. 54 287 22 58

Powiatowy Zakład
Transportu Publicznego
w Lipnie
Dworzec Autobusowy:
ul. 3-go Maja 1D wew D1

Administracja:
ul. Sierakowskiego 10C
87-600 Lipno
Dyspozytor: 500 113 551
Sekretariat: 600 163 289
e-mail: sekretariat@pztp-lipno.pl

Powiatowa Stacja
Sanitarно-Epidemiologiczna
w Lipnie
ul. Kościuszki 18/20
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Gminna Biblioteka Publiczna
w Lipnie
ul. Osiedle Sikorskiego 15
tel. 54 287 40 01

Wiejski Dom Kultury Wichowo
Wichowo
tel. 54 288 16 93

Oświata

Zespół Szkół Technicznych
ul. Stefana Okrzei 3
87-600 Lipno
tel. 54 287 33 21

Szkoła Podstawowa nr 5
ul. Plac 11 Listopada 13
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 84

Zespół Szkół Specjalnych
ul. Stefana Okrzei 4
87-600 Lipno
tel. 54 287 43 90

Szkoła Podstawowa nr 3
ul. Romualda Traugutta 2
87-600 Lipno
ul. 54 287 25 87

Szkoła Podstawowa nr 2
ul. Stefana Okrzei 1
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 78

Liceum Ogólnokształcące
w Zespole Szkół
im. R. Traugutta
ul. Traugutta 1
87-600 Lipno
tel. 54 287 25 62
Poradnia
Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Plac 11 Listopada 9
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 92

Przedszkole Miejskie nr 4
ul. Kazimierza Różyckiego 8
87-600 Lipno

Zespół Szkół im. Związku
Młodzieży Wiejskiej
ul. Szkolna 5
87-610 Dobrzyń nad Wisłą
tel. 54 253 11 05

Zespół Szkół w Skępem
ul. Wymyślińska 2
tel. 54 287 70 06
tel. 54 287 75 37

Przedszkole Miejskie nr 3
ul. Włocławska 30
87-600 Lipno
tel. 54 287 24 43

Publiczna Szkoła Muzyczna
I stopnia w Lipnie
ul. Okrzei 3
tel. 54 234 33 89

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
ul. Adama Mickiewicza 58
87-600 Lipno
tel. 54 288 66 41

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej w Lipnie
ul. Włocławska 16a
tel. 54 287 20 67

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Mickiewicza 29
87-600 Lipno
tel. 54 288 62 04

Dom Pomocy Społecznej
Nowa Wieś 1
tel. 54 289 71 92

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd Dróg Powiatowych
ul. Wojska Polskiego 8
87-600 Lipno
tel. 54 287 20 46

Przedsiębiorstwo Usług
Komunalnych Sp. z o.o.
w Lipnie
ul. Wyszyńskiego 47
tel. 54 287 47 00
Zakład Gospodarki Mieszkaniowej
ul. Osiedle Sikorskiego 1
tel. 54 287 21 75

Oczyszczalnia ścieków w Lipnie
ul. Kardynała Wyszyńskiego 52
tel. 54 287 42 70

Zdrowie

Szpital w Lipnie
ul. Nieszawska 6
tel. 54 288 04 15

Niepubliczny Zakład Opieki
Zdrowotnej Lekarze Rodzinni
ul. Tadeusza Kościuszki 5
87-600 Lipno
tel. 54 287 34 42

„Pod Lipami” Sp.j. Apteka Henryk
Mikołajczyk Maria Mikołajczyk
ul. 11 Listopada 11
87-600 Lipno
tel. 54 287 23 75

Centralna Apteka
ul. Kościuszki 2
87-600 Lipno
tel. 54 230 35 14

„Pod Dębami” Apteka
ul. Dębowa 21
87-600 Lipno
tel. 54 288 28 96

„Medicus” Apteka Hanna Rutkowska
ul. Kościuszki 11
87-600 Lipno
tel. 54 288 25 61

„Rodzinka” Apteka
ul. Kościuszki 5
87-600 Lipno
tel. 54 287 28 21

„Na Rogu” Apteka
ul. Mickiewicza 1
87-600 Lipno
tel. 54 287 27 58

„Nowa” Apteka Barbara Szychowska
ul. Mickiewicza 10
87-600 Lipno
tel. 54 287 23 32

„W Szpitalu” Apteka
ul. Nieszawska 6
87-600 Lipno
tel. 54 288 03 13

„Viola” Apteka
ul. Sierakowskiego 6a
87-600 Lipno
tel. 54 287 28 68

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Wyprawa śladami historii

GMINA WIELGIE ▶ Studenci Uniwersytetu Trzeciego Wieku, oddział w Wielgim 24 września uczestniczyli w wycieczce śladami powstania styczniowego na Ziemi Dobrzyńskiej

Pierwszym etapem podróży było miejsce w lasach położonych w wiosce Koziróg Rzeczny, gdzie znajduje się kamień upamiętniający potyczkę w przysiółku Koziróg-Łęg. Historia tego starcia zbrojnego ma swój początek we wsi Wielgie, gdzie ówczesny dziedzic Miączyński, odpowiadając na apel Tymczasowego Rządu Narodowego, sformował w swoim majątku mały oddział powstańczy, złożony z 16 ludzi, którzy 4 kwietnia 1863 roku zostali rozbici właśnie w potyczce pod wspomnianym

wyżej przysiółkiem.

Kolejnym etapem podróży był kościół i cmentarz przykościelny we wsi Tłuchowo. Tam znajduje się miejsce pochówku i pomnik upamiętniający poległych powstańców. Następnie przejeżdżając przez Mysłakówko, gdzie przebywał generał Zygmunt Padlewski (dowódca okręgu płockiego omawianej insurekcji) podróżni dotarli do Ligowa i Szczutowa. Tam na miejscowych cmentarzach znajdują się mogiły powstańców styczniowych. Później wycieczka dotar-

ła do miasta Rypina i Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej, gdzie grupa wysłuchała prelekcji i obejrzała wystawę związaną tematycznie z powstaniem styczniowym.

Z Rypina podróżni przemieścili się do zabytkowego młyna położonego w Nietrzebie koło Chrostkowa, przy którym 22 kwietnia 1863 roku rozegrała się jedna z bitew powstania. Przewodnikami wyprawy byli Bożena Ciesielska – regionalistka, autorka książek o historii Skępego i Michał Wiśniewski – torunianin zajmujący się głównie ratowa-

niem zapomnianych cmentarzy Pomorza i Kujaw. Wycieczka została sfinansowana przez fundację Ari-Ari, która jest organizacją pozarządową, realizującą projekty edukacyjne, społeczne, pomocowe, dokumentacyjne, badawcze, popularyzatorskie w Polsce i za granicą.

Opracowania na temat powstania styczniowego na Ziemi Dobrzyńskiej do wypożyczenia w bibliotece w Wielgim: „Z dziejów powstania styczniowego na Kujawach i Ziemi Dobrzyńskiej” wydane pod redakcją Sławomi-

ra Kalembki; „Na bój Polacy, na święty bóg...: powstanie styczniowe i jego echa w dorzeczu Drwęcy: studia i szkice” pod redakcją Mirosława Krajewskiego; „Z krwi Waszej posiew wolności. Ludzie i miejsca powstania styczniowego na Ziemi Dobrzyńskiej” autorstwa Mirosława Krajewskiego oraz „Powstanie styczniowe na Ziemi Dobrzyńskiej” autorstwa Jolanty Iwińskiej, Doroty Kosteckiej.

(ak)

fol. OkiBGW

OGŁOSZENIE

TYGODNIK REGIONU
LIPNOWSKIEGO

CLI

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Informacja.

Wójt Gminy Lipno, działając na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2024 poz. 1145), podaje do publicznej wiadomości, iż dnia 02.10.2024 r. został sporządzony i wywieszony do publicznej wiadomości na okres 21 dni w siedzibie Urzędu Gminy Lipno, wykaz nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę.

Czternasta emerytura: dlaczego w tym roku mniej?

REGION ➤ W ubiegłą środę czternastki z ZUS-u otrzymało niemal 69,6 tys. osób z województwa kujawsko-pomorskiego na łączną kwotę 101,4 mln zł. Ostatnia transza wypłat dodatkowego świadczenia trafiła do osób pobierających zasiłek lub świadczenie przedemerytalne, których termin płatności świadczenia za wrzesień przypada na 1 października

W województwie kujawsko-pomorskim do tej pory czternastą emeryturę otrzymało 312,3 tys. osób na kwotę 462,1 mln zł. 25 września kolejni emeryci i renciści dostali czternastkę.

– W regionie w tym dniu dodatkowe świadczenie trafiło do niemal 69,6 tys. uprawnionych osób na kwotę ponad 101,4 mln zł. Ostatnią transzę czternastek ZUS przekazał osobom pobierającym zasiłek lub świadczenie przedemerytalne, których termin wypłaty za wrzesień przypadał na 1 października. Dodatkowe świadczenie w tym terminie otrzymało niemal 1,6 tys. osób na kwotę blisko 2,7 mln zł. W sumie czternastą emeryturę w regionie w tym roku otrzymało ponad 383,4 tys. świadczeniobiorców na kwotę niemal 566,3 mln zł – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

– W tym roku emeryci i renciści otrzymali mniejszą kwotę czternastej emerytury niż w ubiegłym roku i zastanawiają się, z czego to wynika. Warto więc wyjaśnić

tę kwestię. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wysokość czternastki wynosi tyle, co minimalna gwarantowana emerytura. W tym roku jest to kwota 1780,96 zł brutto. Rada Ministrów może jednak określić w drodze rozporządzenia kwotę wyższą niż kwota najniższej emerytury, mając na względzie sytuację społeczno-gospodarczą oraz stan finansów publicznych.

W ubiegłym roku rząd podjął decyzję o podwyższeniu czternastki do kwoty 2650 zł brutto, w tym roku już nie – mówi Krystyna Michałek.

Czternastki przyznawane są z urzędu, nie trzeba składać żadnego wniosku. Wypłacane są osobom, które na 31 sierpnia miały prawo do jednego ze świadczeń długoterminowych np. emerytury, renty, świad-

czenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego czy świadczenia rodzicielskiego Mama 4 plus.

Na pełną kwotę czternastki, czyli 1780,96 zł brutto mogą liczyć osoby, których świadczenie główne, np. emerytura lub renta nie przekracza 2900 zł brutto. Powyżej tej kwoty czternastka będzie zmniejsza-

na zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”. Przy czym, aby prawo do dodatkowego świadczenia przysługiwało, musi ono wynosić co najmniej 50 zł. Oznacza to, że czternastka przysługuje, gdy emerytura lub renta nie przekracza kwoty 4630,96 zł brutto. Przykładowo, jeśli ktoś pobiera emeryturę w wysokości 3500 zł brutto, to czternastka wyniesie 1180,96 zł brutto, czyli na rękę 932,95 zł. Czternastki nie otrzymają więc osoby, które pobierają swoje świadczenie w kwocie wyższej niż 4630,96 zł brutto, a także osoby, których emerytura lub renta była zawieszona np. z powodu przekroczenia limitów dorabiania.

Ze świadczenia pobierana jest składka zdrowotna w wysokości 9 proc. oraz podatek dochodowy od osób fizycznych. Czternastka jest wolna od innych potrąceń, np. zajęć komorniczych. Nie wlicza się jej także do dochodu przy ubieganiu się o pomoc społeczną, alimenty czy 500 plus dla osób niesamodzielnym.

(red), fot. ZUS

Region

Dwa miesiące na złożenie wniosku o 300 plus

Większość rodziców już złożyła wniosek o świadczenie 300 plus z programu „Dobry Start”. Zapominalscy mają czas do 30 listopada. Po tym terminie złożenie wniosku będzie możliwe tylko wtedy, gdy dziecko powyżej 20. roku życia uzyska po 30 listopada orzeczenie o niepełnosprawności.

To już czwarty rok, gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpatruje wnioski o dofinansowanie wyprawki szkolnej w ramach programu „Dobry Start”. Nabór wnio-

sków rozpoczął się 1 lipca i potrwa tylko do końca listopada.

– Wnioski o 300 zł dla ucznia można składać wyłącznie drogą elektroniczną, co nie tylko przy-

śpiesza ich obsługę, ale także jest tańsze dla państwa. W przypadku świadczenia 300 plus koszt obsługi jednego wniosku spadł z 10 złotych do 30 groszy – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Elektronizację procesu wnioskowania chwalią rodzice i opiekunowie, bo wniosek o 300 zł na dofinansowanie do wyprawki szkolnej mogą złożyć w każdej chwili, w dogodnym dla siebie momencie. Niektórzy rodzice decydują się na taki krok np. około północy, bo wtedy mają na to czas.

– Większość rodziców i opie-

kunów już zawnioskowała o 300 zł i otrzymała pieniądze na konto. Do ZUS-u trafiło ponad 3,1 mln wniosków, w regionie 168,3 tys. W ramach programu „Dobry Start” ZUS wypłacił ponad 1,3 mld zł, w województwie kujawsko-pomorskim 70,4 mln zł – dodaje rzeczniczka.

Wniosek o 300 plus można złożyć przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (eZUS), za pośrednictwem bezpłatnej aplikacji mobilnej mZUS, a także przez portal Emp@tia, czy przez bankowość elektroniczną. W platformie ZUS oraz aplikacji mZUS można sprawdzić szczegóły złożonych wniosków, in-

formacje o przyznaniu świadczeń, terminy ich wypłat i wysokość. Gdy rozpatrzenie wniosku wymaga dodatkowych wyjaśnień od rodziców, to ZUS kontaktuje się z nimi także za pomocą PUE. To przyspiesza obsługę spraw i dodatkowo ogranicza zużycie papieru.

Dla kogo wyprawka

Pieniądze przysługują na uczniów do 20. roku życia, a jeśli mają orzeczoną niepełnosprawność – do ukończenia 24. roku życia. 300 zł nie przysługuje na dzieci uczące się w zerówkach, ani dla studentów, nawet jeśli są w wieku uprawniającym do świadczenia.

(red), fot. ZUS

Ukraina, Białoruś, Indie

– oni najczęściej u nas pracują

REGION ▶ Liczba cudzoziemców pracujących legalnie i podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce stale rośnie. Aktualnie to 1 mln 168 tys. osób. W województwie kujawsko-pomorskim odnotowaliśmy 42,4 tys. ubezpieczonych cudzoziemców. Najwięcej w regionie jest obywateli Ukrainy, Białorusi i Indii

– Na koniec sierpnia 2024 r. liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalno-rentowych w ZUS-ie przekroczyła 1 mln 168 tys. osób, w samym województwie kujawsko-pomorskim 42,4 tys. W porównaniu do danych z końca grudnia 2023 r. w krajowych statystykach to wzrost o blisko 40,4 tys. osób, w regionie o 4,1 tys. – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Już od lat najliczniejszą grupą wśród obcokrajowców pracujących w kraju i w województwie kujawsko-pomorskim są obywatele Ukrainy. Pod koniec sierpnia w całym kraju ubezpieczeniom społecznym podlegało 773,3 tys. obywateli Ukrainy, czyli o 14 tys. więcej niż w grudniu 2023 r. – Natomiast na Kujawach i Pomorzu pod koniec sierpnia mieliśmy niemal 28,9 tys. obywateli Ukrainy i jest to wzrost o ponad 2 tys. w stosunku do grudnia ubiegłego roku – dodaje rzeczniczka.

Drugą liczną grupą obcokrajowców przyjeżdżających do Polski w celach zarobkowych są obywatele Białorusi. Na koniec sierpnia liczba Białorusinów zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych wyniosła 133,9 tys., w regionie 3,2 tys. W ciągu 8 miesięcy przybyło ich odpowiednio o ponad 4,5 tys. i 648 osób.

Dość silną reprezentację wśród pracowników w Polsce mają też Gruzini. W kraju jest ich niemal 27,3 tys. W stosunku do grudnia 2023 r. jest ich więcej o ponad tysiąc. W naszym województwie trzecią liczną grupą obcokrajowców, po Ukraińcach i Białorusinach, podejmujących legalną pracę są obywatele

Indii – 988, a dopiero potem Gruzini – 926. W porównaniu do danych z końca ubiegłego roku w naszym regionie nastąpił wzrost obywateli Indii o 84 osoby, a Gruzinów o 149.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wzrosła także liczba pracujących cudzoziemców z takich państw jak np. Ko-

lumbia (o 323 osoby), Mołdawia (o 104 osoby) czy Zimbabwe (o 82 osoby). Natomiast odnotowano niewielki spadek liczby ubezpieczonych z pochodzeniem np. algierskim (o 16 osób), tureckim (o 7 osób) czy marokańskim (o 6 osób).

Obcokrajowcy nie tylko podejmują pracę w naszym kraju, ale sami tworzą miejsca pracy, zakładając firmy. W całym kraju działalność gospodarczą założyło ponad 66,3 tys. cudzoziemców, a w województwie kujawsko-pomorskim ponad 2,2 tys. Jednak większość cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym to osoby zatrudnione na umowę o pracę. W kraju stanowią oni 58 proc. wszystkich legalnie pracujących obcokrajowców, w regionie 44,1 proc. Pozostali pracują na umowach zlecenia lub na podstawie innych umów, od których istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

(red), fot. ZUS

Region

Dziecko w żłobku? O tym warto pamiętać

Rodzice, którzy posłali swoje dzieci od września do żłobka, mogą jeszcze złożyć wniosek do ZUS-u o dofinansowanie żłobkowe na starych zasadach, by otrzymać do 400 zł dopłaty do chesnego za wrzesień. Warto taki wniosek złożyć jeszcze w tym miesiącu, a w październiku zawnieioskować już o nowe, wyższe świadczenie aktywnie w żłobku.

Od 1 października startuje nowy program wsparcia dla rodziców dzieci do lat trzech. A w nim jest między innymi świadczenie aktywnie w żłobku, które zastąpi dotychczasowe tzw. żłobkowe. –

Stare żłobkowe pokrywa chesne maksymalnie do 400 złotych miesięcznie, natomiast nowe świadczenie aktywnie w żłobku do 1500 złotych, a w przypadku dzieci z odpowiednim orzeczeniem o niepeł-

nosprawności – do 1900 złotych miesięcznie. Podobnie jak to było w żłobkowym, nowe świadczenie nie pokrywa kosztów wyżywienia – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

W październiku o aktywnie w żłobku

Jeżeli rodzic we wrześniu posłał dziecko do żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna to powinien, do końca tego miesiąca złożyć wniosek do ZUS-u o dofinansowanie żłobkowe na starych zasadach. Skorzysta wtedy z dopłaty do 400 zł za wrzesień, o ile spełni pozostałe warunki. Wówczas żłobek otrzyma środki w październiku. Natomiast od 1 października opiekun dziecka będzie mógł wystąpić o nowe wyższe świadczenie, czyli aktywnie

w żłobku. Najlepiej, by ten wniosek trafił do ZUS-u jeszcze w październiku. Wtedy Zakład zamieni stare świadczenie na nowe i już pod koniec listopada wypłaci żłobkowi nowe świadczenie za październik w kwocie do 1500 złotych lub 1900 zł na dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności z dodatkowymi wskazaniem.

Twoje dziecko chodzi do żłobka już od dawna?

Jeśli dziecko uczęszcza do żłobka już od dawna, rodzic nie powinien czekać ze złożeniem wniosku o świadczenie aktywnie w żłobku, mimo że zgodnie z przepisami ma na to czas do końca grudnia. Warto by złożyć wniosek jeszcze w październiku, a wtedy na konto placówki pieniądze trafią już pod koniec listopada.

Wnioski tylko elektroniczne

Wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku będzie można złożyć od 1 października wyłącznie elektronicznie. Rodzice i opiekunowie będą mogli go złożyć na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (eZUS), w aplikacji mobilnej mZUS, portalu Emp@tia i przez bankowość elektroniczną.

Program Aktywny Rodzic to trzy nowe świadczenia. Oprócz aktywnie w żłobku wprowadza też: aktywnie w pracy i aktywnie w domu. W danym miesiącu na jedno dziecko można pobierać tylko jedno ze świadczeń: aktywnie w żłobku, aktywnie w pracy, aktywnie w domu, dofinansowanie żłobkowe lub rodzinny kapitał opiekuńczy. Więcej o nowych formach wsparcia dla rodzin na www.zus.pl/aktywnyrodzic.

(red), fot. ZUS

Szósta wygrana i awans Wisły

PIŁKA NOŻNA ▶ Wisła Dobrzyń pokonała 3:1 Orłęta Aleksandrów Kujawski w meczu dziesiątej kolejki IV ligi kujawsko-pomorskiej i dzięki temu awansowała na piąte miejsce w tabeli. Do podium beniaminek traci już tylko trzy punkty

Po dziesięciu kolejkach wiadać dość wyraźnie siłę poszczególnych drużyn. Wisła Dobrzyń jest najlepszym spośród beniaminków, a piąte miejsce z 19 punktami jest wynikiem bardzo dobrym. W dziesięciu meczach Wiślaczy wygrywali sześć razy, jedno spotkanie remisując i trzy mecze przegrywając. Dodatni bilans bramek (22:19) także dobrze świadczy o grze zespołu trenowanego przez Jarosława Białka.

W minioną sobotę do Dobrzynia przyjechał zespół

z Aleksandrowa Kujawskiego. I to goście trafili do siatki jako pierwsi, ale sędzia gola nie uznał, bo była pozycja spalona. Wiślaczy nie czekali długo, aby nie dać rywalom szansy i już w 28. minucie gola ładnym strzałem sprzed pola karnego zdobył Dawid Marciniak. Skromne prowadzenie gospodarzy utrzymało się do przerwy.

Drugą połowę lepiej rozpoczęły Orłęta, wyrównując wynik w 50. minucie. Kibicom Wiśły dość długo przyszło czekać na kolejne trafienie, ale udało

się to w 78. minucie za sprawą Kacpra Wiśniewskiego. W doliczonym czasie gry rywali dobił Jakub Bryszewski i ostatecznie Wisła wygrała 3:1. W 11. kolejce Wiślaczy zagrają w Brodnicy z 9. w tabeli Spartą.

Warto dodać, że liderem IV ligi jest Tłuchowia, która w dziesiątej serii pokonała u siebie 3:1 Unię Wąbrzeźno i z 25 punktami wyprzedza lepszym bilansem bramkowym Chemika Bydgoszcz. Teraz Tłuchowię czeka wyjazd do Rypina.

Tekst i fot. (ak)

WIĘCEJ ZDJEĆ NA NASZEJ STRONIE

LIPNO-CLI.PL

Piłka nożna

Pierwsza porażka Mustanga

29 października UKS Mustang Wielgie w ramach 4. kolejki III ligi kobiet zmierzył się w meczu wyjazdowym z Ostrovią Ostrów Mazowiecka. A w środę 2 października, po zamknięciu wydania CLI, nasz zespół zagrał w finale Pucharu Polski na szczeblu wojewódzkim. Relacja w kolejnym wydaniu naszego tygodnika.

Mecz od początku był bardzo wyrównany, ale to zespół Ostrovii w 23. minucie po faulu W. Matużyńskiej w polu karnym wykorzystał rzut karny i objął prowadzenie. Po stracie bramki bliska strzelania gola dla Mustanga była Jesionowska, trafiając w słupek. Jeszcze przed przerwą podopieczne trenera Ziemińskiego wyrównały po pięknym strzale w okienko Kmieciak. Do przerwy było 1:1.

Po zmianie stron w 60. minucie

sędzia ponownie zdecydował się na podyktowanie rzutu karnego po zagranii piłki ręką Smerczak. Ostrovia rzut karny ponownie zamieniła na bramkę i było 2:1. W końcówce Mustang ruszył do ataku, ale ostatecznie mecz zakończył się wynikiem 4:1. Nasz zespół z dorobkiem 7 punktów po 4 kolejkach zajmuje 5. miejsce w lidze, ale już za tydzień 6 października o godzinie 14.00 (w niedzielę) na własnym boisku podejmie WAP Warszawa!

z października o 19.00 w Warszawie przy ul. Marymonckiej 42 odbędzie się finał Pucharu Polski na szczeblu wojewódzkim, w którym UKS Mustang Wielgie zmierzy się z Diamentami Warszawa! Przypomnijmy, że 5 lat temu Mustang zdobył Puchar Polski na szczeblu wojewódzkim! W tym sezonie awans zespołu z Wielgiego do finału jest ogromnym sukcesem klubu i promocją naszego regionu.

(ak), fot. archiwum

LIPNO-CLI.PL

Znajdziesz nas również na:

 Lipno-CLI

 @lipnoCLI

